

דברי משיח

ה'תשמ"ג

התוועדות ש"פ וירא, כ' מרחשון

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א
שניאורסאהן
מליובאוויטש

•

בלתי מוגה

הוספה: ר"ד ב"יחידות" לגבירים תשרי תנש"א – בפרסום ראשון

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושבע לבריאה

ה' תהא זו שנת פדות

קכ"ד שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פתח דבר

לקראת ש"פ וירא – הננו מוציאים לאור "הנחה" מהתועדות ש"פ וירא, כ' מרחשון תשמ"ג (כקביעות שנה זו) – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשמ"ג חלק ראשון. בתור הוספה, באים בסוף הקונטרס פנינים מר"ד מה"יחידות" לגבירים חברי ה"קרן לפיתוח – מחנה ישראל" ביום רביעי, ז' תשרי תנש"א¹ – בפרסום ראשון.

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תש"י-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנן ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובהן בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשל"ח-תשמ"ז), שיואל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומיד ממ"ש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,
י"ד מרחשון ה'תשפ"ז (ה' תהא זו שנת פדות),
קכ"ד שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

(1) ע"פ סרט הקלטה (שלא הי' תח"י בעת הדפסת דברי משיח תנש"א ח"א).

(2) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות: של "ועד הנחות התמימים" ו"ועד הנחות בלה"ק", בתוספת פרטים אחדים ע"פ הקלטת ה"חזרה" (של ר' י.ב.). המאמר נדפס בסה"מ בראשית ח"א ע' רכג ואילך.

בס"ד. ש"פ וירא, כ' מרחשון ה'תשמ"ג

הנחה בלתי מוגה

וה' פקד את שרה כאשר אמר ויעש ה' לשרה כאשר דיבר¹, ומביא ע"ז בעל יום ההולדת במאמרו הידוע על פסוק זה (שיצא לאור בדפוס זה עתה²) מה שאמרו רז"ל בגמרא³ נאמר פקידה באשה וה' פקד את שרה ונאמר פקידה בגשמים פקדת הארץ ותשוקקה⁴. ועוד שם, נאמר לידה באשה ונאמר לידה בגשמים. דכשם שבארץ הנה ע"י הגשמים שהם גשמי ברכה ישנה הצמיחה והברכה כמ"ש⁵ ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה, כך גם באשה, שבתחילה היא הפקידה ואח"כ הלידה, דזהו וה' פקד את שרה כאשר אמר דקאי על ההריון ויעש ה' לשרה כאשר דיבר דקאי על הלידה, כמובא בפרש"י על התורה⁶. ומבאר בהמאמר השייכות דאשה לארץ, ע"פ מה שאמרו רז"ל⁷ בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא, דענין בני הוא פקידת האשה וענין מזוני הוא פקידת הארץ כמ"ש⁸ ארץ ממנה יצא לחם (ע"י הגשמים כו'), הנה שניהם תלויים במזל. והנה בזה שאמרו לא בזכותא כו' אלא במזלא, מביא בהמאמר שם⁹ קושית התוספות¹⁰ דהלא במ"א אמרו רז"ל¹¹ דאין מזל לישראל, דלישראל לא יש מזל כלל, וא"כ מה שייך לומר במזלא תליא.

ומבאר בהמאמר שם¹² דמה שאמרו אין מזל לישראל, הכוונה בזה היא שהמזל דישראל הוא בבחי' אין שלמעלה מהשתלשלות, היינו, שלגבי התחתון אין היא בבחי' מציאות נמצא, ונקראת אין על שם שאין התחתון יכול לתפוס בה ואפילו לא להשיגה ולהבינה, וע"ז אמרו רז"ל בני חיי ומזוני במזלא תליא, היינו במזל הנ"ל ד, "אין" שלמעלה מסדר ההשתלשלות, שממנו נמשכות כל הברכות בישראל, בבני חיי ומזוני כו'. ועפ"ז יש לבאר ג"כ מאמר כ"ק אדמו"ר מהר"ש

(9) ראה גם ביאורו"ז לאדהאמ"צ פרשתנו יא, ג ואילך. להצ"צ פרשתנו ח"ב ע' תרלו ואילך. אוה"ת פרשתנו (כרך ד) תשנה, ב ואילך.
(10) מו"ק שם – ד"ה אלא במזלא. ועוד.
(11) שבת קנו, א. ועוד.
(12) פ"ב (ע' קנו). וראה גם לקו"ת האזינו עא, ד. ברכה צט, ד. סה"מ עת"ר ע' קנב. וראה גם או"ת להה"מ מט, ג (בהוצאת קה"ת, תש"מ ואילך – סימן קמז). סב, סע"ב-ג (סימן קצא). ובכ"מ.

(1) פרשתנו (וירא) כא, א.
(2) סה"מ תרמ"ד ע' קנה ואילך.
(3) תענית ח, ב.
(4) תהלים סה, י.
(5) בחוקותי כו, ד.
(6) עה"פ. הובא ונת' בביאורו"ז להצ"צ פרשתנו ח"א ע' נז ואילך.
(7) מו"ק כח, א.
(8) איוב כח, ה.

נ"ע¹³ (שהשנה היא שנת המאה להסתלקותו) שענין הפרנסה בזמן הזה, בעקבתא דמשיחא, היא ע"ד המן שהוא לחם מן השמים¹⁴. כי פרנסה הוא מהדברים שבמזל תליא, בחי' לחם מן השמים, אלא שרצה הקב"ה שענין הפרנסה יומשך ע"י התלבשות במעשה האדם, אבל באמת במזל תליא מילתא, בחי' אין שלמעלה מסדר ההשתלשלות, שלכן נמשך הפרנסה גם בהרחבה וכו'.

והנה מאריכות הענינים בהמאמר שם¹⁵ מובן שגם הענינים התלויים במזל, במזל תליא, גם הם נמשכין ומשתקפין (און שפיגלען זיך אָפּ) ע"י עבודת האדם לקונו, כמובא שם מכמה פסוקים ומאחז"ל. ויש לומר דעבודה הממשכת את בחי' מזל היא בחי' העבודה בכל מאדך¹⁶. דהנה העבודה בכל לבבך ובכל נפשך¹⁶ היא במדידה והגבלה, דגם כאשר העבודה היא בכל כחות הנפש ובכל הפרטים שבזה, כולל גם ההתכללות דכחות הנפש ב"ב גבולי אלכסון כו' (כמבואר בהמשך המאמר¹⁷), הנה כל זה הוא מדידה והגבלה. והעבודה שלמעלה ממדידה והגבלה היא העבודה דבכל מאדך, ועבודה זו דבכל מאדך פועלת המשכה שלמעלה מסדר ההשתלשלות. דזהו מה שאמרו רז"ל במסכת ברכות¹⁸ בפרשה ראשונה של קריאת שמע ישראל הם בבחי' עושין רצונו של מקום, דההפרש בין פרשה ראשונה לפרשה שני' הוא¹⁹ שבפרשה ראשונה אומרים בכל מאדך. ובזה אומרים שהם עושין רצונו של מקום, היינו שע"י העבודה דבכל מאדך עושין רצון חדש למעלה מסדר ההשתלשלות²⁰, וכשם שהעבודה דבכל מאדך הוא ממשיך בחי' המזל שבנשמה, האין שבנשמה (היינו עיקר ועצם הנפש²¹), והיא פועלת על הגוף, עד שכיון שמזליהו חזי²² הנה חרדה²³ גדולה נפלה עליהם²⁴ בגופם למטה, דזהו מה שמזל הוא²¹ מלשון²⁵ ונוזלים מן לבנון, שנוזל ונמשך ונשפץ ומתקבל למטה, כמו"כ הוא גם בהמשכה מלמעלה (שנמשך ע"י עבודה הנ"ל), שממשיכין רצון חדש מלמעלה מסדר ההשתלשלות.

פפ"ו. וכ"ה בחדא"ג מהרש"א לברכות שם. או"ת להה"מ נז, ג ואילך.

(20) אמרי בינה שם. ועוד. וראה גם לקו"ת ברכה צט, ג.

(21) ראה מקומות שנשמנו בהערה 12.

(22) מגילה ג, א.

(23) דניאל י, ז.

(24) מגילה שם.

(25) שה"ש ד, טו.

(13) הובא באגרת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע – נדפס בסה"מ תש"ט ע' 21 (הב'), ובאגרות קודש שלו ח"א ע' קלט.

(14) בשלח טז, ד.

(15) פ"א (ע' קנז). וראה גם מקומות שנשמנו לעיל הערה 9. אוה"ת שם ס"ע תשנו ואילך.

(16) ואתחנן ו, ה.

(17) פ"ג (ע' קנז) ואילך.

(18) לה, ב.

(19) לקו"ת שלח מב, ג. אמרי בינה שער הק"ש

ומדרגא זו ממשיכים למטה בעולם, כנרמז²⁶ בלשון רצונו של מקום, דהתואר מקום קאי על דרגא זו שהיא מתלבשת בגדרי המקום, עד שצריך לבאר (צו באווארענען) בזה שהוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו²⁷. ועד שזה נמשך למקום כפשוטו, ועד שפועל ברכה בכל העינים, בני חיי ומזוני רויחי.

גם יש לבאר מה שע"י העבודה דבכל מאדך ממשיכין המשכה שלמעלה מסדר השתלשלות, ושע"י נמשך ברכה בבני חיי ומזוני רויחי. דהנה ע"י העבודה בכל מאדך פועלים גם ענין האחדות בכחות הנפש. והיינו, דנוסף לזה שגם ע"י העבודה בכל לבבך ובכל נפשך אפשר להיות התכללות הכחות, הנה עוד זאת שע"י העבודה דבכל מאדך שבעצם הנפש פועלים גם ענין האחדות בכחות הנפש. וע"י ענין האחדות בעבודה ממשיכים גם מלמעלה ממקום שלמעלה מהתחלקות לגמרי, אחדות הפשוטה, עד לאחדות שלמעלה מהגדרים דאחדות ופירוד, שזה פועל גם את המשכת הברכה, בבני חיי ומזוני רויחי.

ויש לקשר זה (בדרך אפשר) עם המבואר במאמר הראשון שנדפס משנת תרמ"ג²⁸ (לבעל יום ההולדת), שבו מבאר ענין האחדות ומעלתו, עד שגם בלעו"ז הנה ע"י שויהי כל הארץ שפה אחת וגו'²⁹ ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת וגו'³⁰ ע"י היו יכולים להמשיך מלמעלה מעלה ביותר. וכל שכן וקל וחומר בישראל, בענין הקדושה, דע"י האחדות בהם ממשיכים ממקור נעלה ביותר. וכמבואר בהמאמר שם³¹ [ועד"ז בתורה אור ותורת חיים ואור התורה בהמאמר ד"ה זה³²], דמקור האחדות הוא בשם הוי'. דהנה יש שבעה שמות שאינם נמחקים³³, ושם הוי' הוא שם העצם³⁴ ושם המפורש³⁵ והוא גם שם המיוחד³⁶. דהנה יש אורות וכלים, ובשאר השמות רק האור הוא שם הוי', משא"כ הכלים כו', ובשם הוי' גם הכלי הוא הוי', היינו, תכלית האחדות דאורות וכלים. וזהו מה שהוי' הוא גם לשון מהוה³⁷, ולשון הי' הוה ויהי³⁸, היינו דאף שנמשך בגדרי

(26) ראה המשך תרס"ו ע' לב. לו. לקו"ש ח"ב
ע' 99.

(27) ב"ר פס"ח, ט. וש"נ.
(28) סה"מ תרמ"ג ע' ג ואילך. ס"ע ז ואילך.
וראה גם מקומות שנסמנו לקמן הערה 32.

(29) נח יא, א.

(30) שם, ו.

(31) ריש ע' ו.

(32) תו"א פרשתנו י, ב ואילך. תו"ח שם סד, ד

(33) פרדס שם. ע"ח (שער א) דרוש עיגולים

ויורש בתחילתו. טושו"ע ר"ס ה.

(34) כס"מ הוי' ע"ז פ"ב ה"ז. פרדס שער (יט)
שם בן ד' פ"א. מו"נ ח"א פס"א ואילך. עיקרים
מאמר ב' פכ"ח.

(35) סוטה לח, א. סנהדרין ס, א. רמב"ם שם.

(36) סוטה שם. סנהדרין שם.

(37) פרדס שער (א) עשר ולא תשע פ"ט. וראה

זח"ג רנז, ב.

(38) פרדס שם. ע"ח (שער א) דרוש עיגולים

ויורש בתחילתו. טושו"ע ר"ס ה.

ואילך. אוה"ת שם (כרך ו) תתרסז, א ואילך.

המקום וזמן, אבל שם גופא הוא הי' הוה ויהי' כאחד, ענין האחדות בתכלית.

והענין בעבודה הוא, שצריך להיות הענין דאהבת ישראל, וכמבואר בתניא פרק לב מאמר המשנה³⁹ שצריך להיות אוהב את הבריות, ועד שפועל בהם ומקרבן, ועד שמקרבן לתורה. וגם הענין דאחדות ישראל, וכמבואר בד"ה החלצו⁴⁰ לבעל יום ההולדת, דמלחמת מדין היתה לתת נקמת הוי' במדין, המלחמה והנקמה עם המדון ומריבה. שזוהי נקמת הוי', לפי שמדין הוא המנגד לשם הוי' שענינו אחדות כנ"ל. וע"י אהבת ישראל ואחדות ישראל נעשה ברכנו אבינו כולנו כאחד⁴¹, שנמשכין כל הברכות בבני חיי ומזוני רויחי ובכולם רויחי.

והנה גודל מעלת הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל, הוא לא רק בזה שעל ידה נמשכות כל הברכות בבני חיי ומזוני רויחי ובכולם רויחי, וכנ"ל בענין ברכנו אבינו כולנו כאחד, אלא עוד זאת שע"ז ממלאים גם את הבקשה שבענין הגאולה, שזוהי הבקשה דמזמור קכג שבתהילים (שהשנה מתחילים באמירת מזמור זה)⁴², שבסיום המזמור⁴³ אומרים רבת שבעה לה נפשנו הלעג השאננים גו', שמבקשים את סיום הגלות, וגם בהתחלת המזמור אומרים אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים, ומבאר בזה כ"ק אדמו"ר הצ"צ בהרשימות לתהילים⁴⁴, דמה שנאמר היושבי בתוספת יו"ד, זה מורה על ענין יסוד אבא. שזה קשור עם פנימיות אבא שהוא פנימיות עתיק⁴⁵, שגילוי פנימיות עתיק יהי' לעתיד לבוא כנודע⁴⁶ (באופן ששייך ענין הגילוי בפנימיות עתיק), וכל זה פועלים ע"י אהבת ישראל ואחדות ישראל, כי נוסף לזה שע"י הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל מבטלים את סיבת הגלות, וכמבואר בגמרא יומא⁴⁷ שסיבת הגלות היתה שנאת חינום וא"כ התיקון לזה הוא אהבת חינום, הנה עוד זאת הרי ואהבת לרעך כמוך⁴⁸ קשור⁴⁹ עם ואהבת את ה' אלקיך⁵⁰, שזה קשור עם

39) אבות פ"א מ"ב.

40) נדפס בקונטרס בפ"ע (קה"ת, תש"ט ואילך), ובסה"מ תרנ"ט (ע' נג ואילך). – פ"ח ואילך. וראה גם סוד"ה זה בלקו"ת מטות – פו, ד ואילך. ד"ה החלצו תש"מ (סה"מ במדבר ח"ב ע' שסד ואילך). תשמ"ז (שם ע' שעז ואילך).

41) נוסח ברכת שים שלום. וראה תניא פל"ב.

42) נתבאר בשיחה שלפני המאמר (לקמן ע' 000 ואילך). וראה הנסמן בסה"מ במדבר ח"ב ע' קלח הערה 108 (ועוד).

43) פסוק ד.

44) ע' תפח – מזח"ג רסה, ב ובהרמ"ז שם.

45) ראה לקו"ת נצבים מט, ד. הערת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בקונטרס לימוד החסידות פ"ג (ע' 6. אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שלה"ו. ובשינויים קלים – סה"מ ה'ש"ת ע' 50-49). רש"נ.

46) פער"ח שער (ז) הק"ש פט"ו.

47) ט, ב.

48) קדושים יט, יח.

49) ראה קונטרס „אהבת ישראל" (קה"ת, תשל"ז ואילך) אות ד, יז.כ. ורש"נ.

50) ואתחנן ו, ח.

אהבתי אתכם אמר ה'⁵¹, ולכן הרי זה ממשיך את כל הברכות ועד לברכה העיקרית גאולה האמיתית והשלימה, שבקרוב ממש נלך בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו⁵² וארו עם ענני שמיא⁵³, לארץ הקודש ולירושלים עיר הקודש ולמקדש אדני' כוננו ידיך⁵⁴, והקיצו ורננו שוכני עפר⁵⁵ ובעל יום ההולדת בתוכם, במהרה בימינו ממש.

(54) בשלח טו, יז. וראה רש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ובכ"מ.
(55) ישעי' כו, יט.

(51) מלאכי א, ב.
(52) בא י, ט.
(53) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

בס"ד. התועדות ש"פ וירא, כ' מרחשון ה'תשמ"ג*

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

א. זהו כ' מרחשון, יום ההולדת של אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע¹, אביו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (שהי' ממלא מקומו).

זהו ענין שבכל שנה ושנה. ובשנה זו מיתוסף ענין מיוחד בזה – שזהו מאה שנה מהתחלת נשיאות אדמו"ר נ"ע²: בשנת תרמ"ג הי' ה"ובא השמש"ש² של אדמו"ר מהר"ש, ואז מיד הי' ה"וזרח השמש"ש² של בנו ממלא מקומו, אדמו"ר נ"ע.

נוסף לזה, מיתוסף גם בקביעות שנה זו שכ' מרחשון חל ביום השבת [שמעלתו של אדמו"ר נ"ע היא בדוגמת מעלת יום השבת לגבי ימות החול].

אין זה דבר המוכרח שכ' מרחשון יחול ביום השבת, זה יכול לחול גם בימים אחרים בשבוע. והקביעות דכ' חשון תלוי בקביעות של ראש השנה (כמדובר פעם³ בדרך אגב): כ' חשון חל תמיד באותו יום בשבוע כמו (היום הראשון של) ראש השנה, כי חודש תשרי "לעולם מלא" שלושים יום⁴, ובמילא יש מספר קבוע של ימים בין ראש השנה וכ' חשון, וע"פ מספר הימים הקבוע ביניהם חל כ' חשון תמיד באותו יום בשבוע כמו ראש השנה.

משא"כ, לדוגמא, חנוכה, שמתחיל בחודש כסלו, אינו חל תמיד באותו יום בשבוע כמו ראש השנה – כי חודש חשון פעמים מלא ופעמים חסר⁴, ובמילא יש שינויים בקביעות בימות השבוע דחנוכה לגבי ראש השנה.

ולכן, בדיוק כמו שראש השנה בקביעות שנה זו חל ביום השבת, כך גם כ' חשון בקביעות שנה זו הוא ביום השבת.

ואע"פ שענינו של כ' חשון קשור עם היום בחודש, ולכאורה אין נפקא מינה באיזה יום בשבוע זה חל – הרי אומרת הגמרא⁵ שיום השבת "אהני" לכל הענינים שבאותו יום, היינו ששבת פועלת עילוי בכל הענינים שביום זה.

(1) "היום יום" כ חשון. ובכ"מ.

(2) קהלת א, ה. יומא לט, ב. וש"נ.

(3) שיחת ש"פ וירא תש"מ (בדברי משיח ח"א). ובכ"מ.

(4) טואו"ח ר"ס תכת.

(5) זבחים צא, רע"א.

(*) תוכן מס"כ כג הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א (בשילוב שיחת ש"פ חיי שרה שנה זו) ונדפס בלקו"ש חכ"ה ע' 106 ואילך. תוכן מסל"א הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א (בשילוב שיחות ש"פ נח תשמ"ב וש"פ חיי שרה שנה זו) ונדפס בלקו"ש (חל"ה) וירא תשנ"ב. וראה גם לקמן הערה

וכפי שזהו בנוגע ל"י"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת⁶, ששבת פועלת גם בענייני ראש השנה⁷, כן הוא גם בנוגע לכ' חשון כשחל בשבת, ששבת פועלת בכל הפרטים וענינים שביום זה, כולל גם זה שיום זה הוא יום ההולדת של אדמו"ר נ"ע, שבו "מזלו גובר"⁸.

וכאמור, זה בא בנוסף לזה ששנה זו היא מאה שנה מהתחלת נשיאותו של אדמו"ר נ"ע.

ב. הענין דמאה (שנה) הוא (כמדובר לעיל בארוכה⁹) בלשון הזהר¹⁰ "כללא דכולא", תכלית השלימות¹¹.

וזהו שלימות הקשורה עם השלימות דמספר עשרה, שגם עשרה הוא שלימות, שלכן כל הענינים הם במספר עשרה ("שטעלן זיך אויס אין עשרה"), כמבואר בקבלה, ועד שכן נמשך גם למטה יותר, בעולם החקירה והדרוש, שיש מעלה מיוחדת במספר עשרה, וכל ענין גם למטה הוא במספר עשרה, וכמבואר בארוכה בספר הפרדס בתחילתו¹².

ובספר הפרדס מקשר את זה (השלימות דעשרה) עם העשר ספירות, והיות שיש עשר ספירות למעלה, כך משתלשל גם למטה, ש"בעשרה מאמרות נברא העולם"¹³, וכל הענינים דלמטה גדרם עשרה. ומקשר זאת¹⁴ גם עם העשרה הילולים בסוף ספר תהילים (של "נעים זמירות ישראל"¹⁵), במזמור ד"הללו א-ל בקדשו"¹⁶. שהכוונה של העשר ספירות והעשרה מאמרות שבהם נברא העולם, היא בכדי שיהודי למטה יהלל וישבח את הקב"ה עם העשרה הילולים כו'.

אבל יש לומר, שנוסף לפירוש הפשוט שאומר הפרדס, שהעשר ספירות הן למעלה מכל הענינים ומזה משתלשלים העשרה מאמרות שבהם נברא העולם, ואח"כ העשרה הילולים (עבודת האדם למטה) –

באמת העשרה מאמרות שבהם נברא העולם הם למעלה מהעשר ספירות – כי העשר ספירות הן בעולם האצילות, משא"כ בריאת העולם ע"י העשרה מאמרות באה מעצמות ומהות, כמבואר באגרת הקודש הידועה ד"ה "איהו וחיהו כו"¹⁷ שאותה כתב

(12) שער (ב) טעם האצילות פ"א-ב. וראה גם ראב"ע שמות ג, טו. וראה לקו"ש ח"ל ע' 2 ואילך. ובכ"מ.
(13) אבות פ"ה מ"א.
(14) שם פ"ג.
(15) שמואל-ב כג, א. וראה שהש"ר פ"ד, ד (קרבן לתחילתו).
(16) מזמור קנ. ראה ר"ה לב, א.
(17) סימן כ (קל, ריש ע"ב).

(6) ל' חז"ל – ר"ה כט, ב (במשנה).
(7) לקו"ת ר"ה נז, א ואילך. ובכ"מ.
(8) ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקה"ע שם.
(9) שיחת ש"פ בראשית (לעיל ע' 000).
(10) ח"א קכג, רע"א.
(11) ראה ביאורו"ז לאדהאמ"צ ולהצ"צ ואוה"ת ר"פ חיי שרה. ביאורו"ז לאדהאמ"צ חיי שרה (הוספות) קלא, סע"ב ואילך. וראה רד"ה ויהיו חיי שרה שנה זו (לקמן ע' 000). וש"נ.

אדמו"ר הזקן "בימים שלפני הסתלקותו בכפר פיענא"¹⁸, שהתהוות יש מאין באה דוקא מעצמות ומהות ש"אינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו, ולכן הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה".

הפרדס מדבר כיצד הענין הוא בפשטות, שלפי זה באות תחילה העשר ספירות ומהן משתלשלים העשרה מאמרות; אבל מצד הבריאה – העשרה מאמרות שבהם נברא העולם הם למעלה מעשר ספירות.

ויש לומר עוד יותר, שהעשרה הילולים דבני ישראל הם למעלה יותר מהעשר ספירות כביכול ומהעשרה מאמרות כביכול – כי בני ישראל הם למעלה מכל הענינים, ובשבילם נברא העולם וכל הענינים.

ואם תמצי לומר, זהו מאמר חז"ל מפורש¹⁹ – "במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים", דקאי על כל בני ישראל, "ועמך כולם צדיקים"²⁰: כאשר הקב"ה רצה לברוא את העולם, הוא נמלך בבני ישראל, כי הם קדמו לעולם²¹, וקודמים לכל הענינים, ורק עי"ז נמשכים אח"כ כל הענינים, והכל הוא "בשביל ישראל"²². ורק אחרי "בשביל ישראל" בא גם "בשביל התורה"²², שהתורה קשורה עם עשרת הדברות, שהן כללות כל התורה.²³

ונמצא, שהעשרה הילולים שאומרים בני ישראל הם למעלה כביכול מעשרת הדברות, מהעשר ספירות ומהעשרה מאמרות.

ג. וענין זה – העילוי של העשרה הילולים דישראל, כי "במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים", שכל בני ישראל הם למעלה מכל הענינים – קשור עם הענין דיום הולדת.

כי העילוי ד"במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים", העילוי דנשמות ישראל, אינו מתגלה בנשמה כפי שנמצאת למעלה, אלא דוקא כפי שיוודת למטה בגוף, שרק אז מתגלה עילוי הנשמה. והנשמה יורדת לגוף בפני עצמו ביום ההולדת.

והביאור בזה:

בנשמה יש כמה דרגות, כפי שאומרים בכל בוקר²⁴ ש"נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה בי", שאלו הן ד' דרגות בנשמה²⁵, עד שנמשכת בעולם העשי' למטה ("אתה נפחתה בי"), ואח"כ ישנה הדרגה כפי שהנשמה יורדת למטה ומתלבשת בגוף, הדרגה ד"ואתה משמרה בקרבי", שהשמירה באה ממקום

פ"א, ד. ויק"ר פל"ו, ד.

(23) ראה ירושלמי שקלים פ"ו ה"א. פרש"י משפטים כד, יב. תו"ש מילואים לכרך טז ס"א (ע' רג ואילך). וש"נ.

(24) בברכות השחר (ברכות ס, ב).

(25) לקו"ת האזינו עא, ג"ד. ובכ"מ.

(18) סהמ"צ להצ"צ קע, א.

(19) ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, א (ג).

(20) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

(21) ב"ר פ"א, ד.

(22) תנחומא (באבער) ר"פ בראשית פ"ג ג' וה'. לקח

טוב (פס"ז), רש"י ורמב"ן ר"פ בראשית. וראה ב"ר

שלמעלה מכל הדרגות הנעלות (כפי שהנשמה היא למעלה, קודם התלבשותה בגוף, כולל הדרגא ד"נשמה שנתת ב"), כמבואר בחסידות²⁶.

ואע"פ שחסידות מבארת²⁷ שהדרגא שממנה באה השמירה היא בבחי' מזל שבנשמה, שהוא בבחי' מקיף, הרי זה פועל בגוף למטה, כי מזל הוא מלשון "ונוזלים מן לבנון"²⁸, זה "נוזל ונוטף בהגוף", ומתגלה בכחות הפנימיים שבנשמה המלוכשת בגוף הגשמי.

ונמצא, שהעילוי הכי נעלה שבנשמה מתגלה דוקא כאשר הנשמה יורדת למטה בגוף; וע"ד כפי שזהו בתורה, שדוקא כפי שהתורה היא למטה היא קשורה עם למעלה מהתחלקות.

כפי שזהו בנוגע לחלק הפשט שבתורה: אע"פ שפשט שבתורה שייך לעולם העשי', הנה לא זו בלבד שאין זה למטה משאר הדרגות שבתורה, אלא אדרבה – כידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁹ שפשיטות דלמטה תופסת ("נעמט") פשיטות העצמות, וכך גם בנוגע לחלק הפשט שבתורה – דאע"פ שהוא כנגד עולם העשי'³⁰, והתחלת הלימוד היא מפשט המקרא, ורק אח"כ מתעלים לאופנים נעלים יותר בלימוד התורה – הרי זה תופס את הפשיטות דלמעלה.

דוקא פשט, "סופן", הוא "נעוץ בתחילתו", כי "נעוץ תחילתו בסופן"³¹, "סוף מעשה במחשבה תחילה"³², וכידוע הדיוק בזה³³, שבמחשבה גופא זוהי התחילה.

ועד"ז הוא גם בנוגע לנשמות ישראל: דוקא כפי שהנשמה נמצאת למטה בגוף היא תופסת את הדרגא הכי נעלית. וכמבואר הענין ד"סוף מעשה במחשבה תחילה" בקשר לנשמות ישראל ו"במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים", שבני ישראל נתפסים ("נעמען זיך") "במחשבה תחילה", במחשבה גופא – תחילת המחשבה. וכמאחז"³⁴ ש"שבעה דברים קדמו לעולם", ומבין כולם "מחשבתו של ישראל קדמה לכל דבר"³⁵.

ד. הזמן שבו יורדת הנשמה לגוף בפני עצמו ונעשה "ואתה משמרה בקרבי" – הוא דוקא ביום ההולדת של האדם, כאשר הולד יוצא לאויר העולם בגוף בפני עצמו.

גם מקודם, בשעת העיבור, הנשמה ירדה כבר לגוף העובר, וכידוע שכבר אז ישנה דפיקת הלב ותזוזת העובר (כפי שרואים במוחש) – אבל אז הוא בגוף האם, ש"עובר

(26) לקו"ת שה"ש ל, ג.

(27) לקו"ת האזינו שם. סה"מ תרמ"ד ע' קנו.

(28) שה"ש ד, טו.

(29) לקו"ת ח"ג תצא, ב.

(30) ראה ע"ח (הובא בנגיד ומצוה בתחלתו. נהר שלום בהקדמת רחובות הנהר בסופה) ומשנת חסידים (מס' חיוב הנשמות פ"א מ"ב). הובאו ונתבארו בלקו"ת ח"ד תשעא, א. ועוד – נסמן בלקו"ש חכ"א

ע' 36 הערה 57.

(31) ספר יצירה פ"א מ"ז.

(32) פיוט "לכה דודי".

(33) ראה תו"ח ויגש פט [רל], סע"א ואילך. המשך

תער"ב ח"ב ס"ע א' קיט ואילך. ובכ"מ.

(34) פסחים נד, א. פדר"א פ"ג. תנחומא נשא יא.

מדרש משלי פ"ח. ועוד.

ירך אמו³⁵; משא"כ הענין ד"ואתה משמרה בקרבי" ו"במי נמלך" נעשה רק כאשר הולד יוצא לאויר העולם בגוף בפני עצמו, שזהו ענין הלידה.

[ששני הזמנים, הריון ולידה, כתובים בפרשתנו³⁶: "וה'פקד את שרה כאשר אמר ויעש ה' לשרה כאשר דיבר", "פקד את שרה כאשר אמר – בהריון, כאשר דיבר – בלידה", כפרש"י].

ה. ומזה מובן העילוי הנעלה ביותר של יום ההולדת של כל אחד מישראל, כאשר נשמתו יורדת לגוף בפני עצמו באויר העולם ומתגלה העילוי ד"ואתה משמרה בקרבי", "במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים", "ועמך כולם צדיקים", וקשור גם עם הענין דעשרה הילולים (כנ"ל).

והטעם לזה הוא מפני שדוקא כאשר הנשמה נמצאת בגוף, מתחילה עבודתו הפרטית של האדם.

ואע"פ ששלימות העבודה קשורה עם גדלות ושלימות המוחין – בן עשרים שנה³⁷, ועכ"פ – כפי שענין זה נפעל כבר בהיותו בן י"ג שנה, אעפ"כ, ההתחלה (והנתינת כח) דכללות עבודתו במשך כל ימי חייו היא – ברגע שנולד ויצא לאויר העולם, כלומר, ביום ההולדת.

ויתירה מזה – ע"י עצם ענין הלידה נפעל ענין כללי הנוגע לכללות עם ישראל, כמאחז"ל³⁸ "אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שב(אוצר ששמו (כפרש"י³⁹)) גוף", שהמדובר הוא אודות לידת האדם בפועל (לא אודות הריון). ונמצא, שע"י הלידה של כל אחד מישראל מתקרבת יותר ביאת בן דוד, משיח צדקנו, בגאולה האמיתית והשלימה.

וכן הוא בנוגע ליום ההולדת של כל אחד מישראל; ועאכו"כ כשמדובר אודות יום ההולדת של נשיא בישראל. דעם היות שלאחר הולדתו הוא גדל במעשים שלו ואח"כ נעשה נשיא בישראל – הרי מיד בשעת הולדתו הוא עומד בדרגא זו, ע"ד מ"ש ברועה ישראל הראשון, "רעיא מהימנא", משה רבינו, ש"ה'רועה"⁴⁰, שמיד כשנולד ה'רועה'⁴¹, ועד"ז מובן בנוגע לנשיאי ורועי ישראל בכל דור ודור.

ו. מהענין הנ"ל – גודל ענין הלידה בכלל, ובפרט לידת אדמו"ר נ"ע – על כל אחד מישראל להפיק הוראה בעבודתו.

(38) יבמות סב, סע"א. וש"נ.

(39) ד"ה משום – יבמות שם. וראה תוד"ה אין – ע"ז ה, א.

(40) שמות ג, א.

(41) ראה תנחומא שמות ז. שמור"ר פ"ב, ב. ועוד.

(35) גיטין כג, ב. ב"ק עח, סע"ב. וראה חולין נח, א. ב"ק מז, א. שד"ח כללים מע' ע' כלל סב (כרך ג תרכה, א"ב). צפע"נ לסנהדרין פ, ב (בתוד"ה עובר).

(36) וירא כא, א.

(37) ראה לקו"ת במדבר ב, א. וראה סה"מ בראשית ח"א ע' שצד הערה 13. וש"נ.

ואע"פ שלכאורה יכול לטעון שמי ידמה לו ומי ישוה לו (לאדמו"ר נ"ע), ומה שייך שהוא אף יפיק הוראה בעבודתו מענינו של אדמו"ר נ"ע – נאמר שהן אמת מי ידמה לו ומי ישוה לו, אבל ביחד עם זה אומר הבעש"ט⁴² שמכל דבר שיהודי רואה או שומע עליו להפיק הוראה בעבודה, מבלי הבט באיזה דרגא הוא אוחז, דלהיות שראה או שמע את זה, בודאי שזהו הוראה עבורו בעבודתו.

וההוראה הכללית מזה – גודל הענין דלידת כאו"א מישראל, עד שהלידה של יהודי אחד ויחיד יכולה לפעול שמשׂיח יבוא בפועל ממש!

וזהו, כמדובר כמה פעמים, פסק דין הרמב"ם⁴³, שיהודי ע"י פעולה אחת, מחשבה אחת, דיבור אחד, מעשה אחד, יכול להביא ישועה והצלה לכל העולם כולו.

ומכיון שהגאולה צריכה לבוא מיד, צריכים לעשות מיד את המעשה אחד.

וזהו ההוראה מיום ההולדת של אדמו"ר נ"ע, בנוגע לענינים שבהם פעל אדמו"ר נ"ע, כדלקמן.

ז. ונוסף לזה, מיתוספת ההוראה מזה שכ' חשון בשנה זו הוא ביום השבת.

דהנה, כ' חשון ה'י יכול לחול ביום אחר בשבוע, בדיוק כמו שראש השנה יכול לחול ביום אחר בשבוע (לא ביום השבת). אמנם "לא אד"ו ראש"י⁴⁴, אבל הוא יכול לחול בשאר השלושה ימים בשבוע (ב' ג' וה'), לאו דוקא ביום השבת;

אבל בשנה זו חל ראש השנה ביום השבת, וכן גם כ' חשון הוא ביום השבת. וגם מזה צריכה להיות הוראה.

וההוראה הכללית מיום השבת היא – שאז "כל מלאכתך עשוי"⁴⁵.

והפירוש בזה אינו שצריכים לישון אז, ואף לצעוק ש"שינה בשבת תענוג"⁴⁶ – אלא צריכה להיות אז עבודת האדם, אבל באופן ד"כל מלאכתך עשוי", בלי טירחא ויגיעה.

ובכחות הנפש זוהי עבודה מתוך תענוג, "וקראת לשבת עונג"⁴⁷.

דהנה, ביום השבת צריך להיות הענין דלימוד התורה, ובמיוחד – פנימיות התורה [כי שבת ענינו תענוג, שזהו הפנימיות דכל הכחות, ובלמוד התורה – פנימיות התורה] כפי שנתגלתה בתורת החסידות,

45) מכילתא ופרש"י יתרו כ, ט. הובא בטוש"ע (ודאדה"ז) או"ח שש"ס ס"ח (סכ"א).

46) סידור קול יעקב במקומו. יל"ר ואתחנן ד, יט. וראה לקו"ש ח"ב ע' 254 הערה 50.
47) ישע"י נח, יג.

42) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סקכ"ז (קא, ב) ואילך. ובכ"מ.

43) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

44) רמב"ם הל' קדוה"ח פ"ז ה"א ואילך. טוש"ע או"ח סתכ"ח ס"ג.

וכמו כן – ובפרט – עבודת התפילה, כפי שמבאר אדמו"ר נ"ע (בעל יום ההולדת) בכמה ממאמריו⁴⁸, שעיקר הענין והעבודה של שבת הוא עבודת התפילה, עד שגם עיקר ענין התפילה הוא בשבת, וכל התפילות, גם של ימות החול, עולות בתפילת שבת⁴⁹.

אלא, שכללות העבודה דיום השבת היא באופן של תענוג. וענין התענוג נמשך וחודר גם בענינים הגשמיים – אכילה ושתי' וכיו"ב, כלומר, שגם הענינים הגשמיים חדורים בענין דעונג שבת, ולכן "פרש שבתכם לא קאמר"⁵⁰, ומה גם שכללות מציאות העולם מתעלה ביום השבת (כפי שהוזכר גם בהתוועדות שלפני זה⁵¹).

וזהו מה ששבת פועלת בעניני כ' חשון, מעין מה ששבת פועלת בראש השנה.

ח. יום ההולדת של אדמו"ר נ"ע בשנה זו הוא יום ההולדת הקכ"ב, שאז מתחילים לומר קאפיטל קכ"ג בתהילים⁵², כידוע הרשימה של כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵³, שאביו (אדמו"ר נ"ע) סיפר לו שגם בגן עדן אמרו דרוש על הקאפיטל תהילים המתאים למספר שנותיו באותו יום (אפילו לאחר ההסתלקות). וגם ידוע שכאשר הוא נעשה בן נ"ט אמר אדמו"ר נ"ע מאמר⁵⁴ על קאפיטל ס'⁵⁵.

בקאפיטל קכ"ג בתהילים מדובר אודות תפילה ובקשה של "נעים זמירות ישראל" שבו מתאונן על אריכות הגלות. כמ"ש בכותרת ("אויפשריפט") הנדפס בתהילים על קאפיטל זה, שתוכן הקאפיטל הוא: "המשורר מקונן על זמן ארוך ורב שעברו כבר בגלות" (וניכר שמי שכתב את זה הוא בר סמכא).

ובאמת רואים בפשטות שזהו תוכן הקאפיטל, כפי שאומר בסוף הקאפיטל⁵⁵ "כי רב שבענו בוז, רבת שבעה לה נפשנו הלעג גו' הבוז גו'", כלומר, שכבר זמן רב וארוך שבענו את הלעג והבוז דזמן הגלות (שזהו הפירוש דפשטות הכתובים).

והאופן שבו היא התפילה בנוגע לאריכות הגלות, הוא כמו שאומר בתחילת הקאפיטל⁵⁶ "שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים", כלומר, שיהודי נושא (מרים) את עיניו אל אביו שבשמים ומבקש שיהי' כבר סיום וקץ הגלות.

וזה קשור עם לימוד פנימיות התורה, לימוד החסידות:

ע"פ נגלה דתורה, נדרש שהתורה תימצא דוקא למטה בארץ, תורה "לא בשמים היא"⁵⁷, וצריך להיות "עיניו למטה"⁵⁸.

(53) הוספות לסה"מ פר"ת ע' שנו. וראה ד"ה ברוך הגומל (הא') תשמ"ה (סה"מ י"ב-י"ג תמוז ע' שיא). וש"נ.

(54) נדפס בסה"מ פר"ת ע' סד ואילך.

(55) פסוק ג"ד.

(56) פסוק א.

(57) נצבים ל, יב. ב"מ נט, ב.

(58) יבמות קה, ב.

(48) ראה סה"מ תרס"ג ס"ע י ואילך. ובכ"מ.

(49) ראה סה"מ פר"ת ע' רנו.

(50) זח"ב פח, ב.

(51) שיחת ש"פ נח (לעיל ע' 000).

(52) ע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא).

ועד שיש כאלה, רח"ל, שאף צועקים שטוב להם בגלות, לא חסר להם מאומה, הם יכולים ללמוד תורה גם בגלות, וטוב להם רח"ל!

ולהם אומרים, שזהו היפך התורה והיפך פסק דין הרמב"ם, שבני ישראל משתוקקים לצאת מהגלות!

עכ"פ – ע"פ נגלה הוא טוען שיהודי נמצא דוקא למטה, והתורה נמצאת דוקא למטה, ועיקר אלקות נמצא דוקא למטה. וע"ד מה שנאמר "את השמים ואת הארץ אני מלא"⁵⁹, "מלא כל הארץ כבודו"⁶⁰, ובנוגע לבית המקדש נאמר שהוא דוקא למטה ולא בשמים, ואדרבה – "השמים ושמי השמים לא יכלכלוך", ו"אף כי הבית הזה"⁶¹ בניחותא (כפי שמפרשת חסידות)⁶². וכך גם משחרב בית המקדש נאמר "ושכנתי בתוכם"⁶³, בתוך כאו"א⁶⁴ כאן למטה דוקא.

משא"כ חסידות מלמדת יהודי שהוא צריך להסתכל למעלה, עד לשמים, "נשאתי את עיני היושבי בשמים", והוא צריך תמיד להשתוקק לגאולה.

חסידות אומרת: אמת, נמצאים באמת למטה וצריך להיות "עיניו למטה", אבל זה צריך לבוא אחרי שמרים את עיניו למעלה, "נשאתי את עיני היושבי בשמים", היינו שכפי שנמצא למטה עליו להיות קשור עם למעלה.

ואין זה סתירה (ח"ו) ואין זה פלא שהוא נמצא למטה וביחד עם זה "נשאתי את עיני היושבי בשמים", ואין זה שולל את המטה – כי בדוגמא לזה כבר הי' לעולמים בשעת מתן תורה: התורה אמנם ניתנה למטה, אבל באופן ש"הרכין שמים העליונים ותחתונים והציעו על גבי ההר כו"⁶⁵, היינו שגם כאשר "יירד ה' על הר סיני"⁶⁶, הי' זה באופן ד"מן השמים דיברתי עמכם"⁶⁷, כי למטה היו זקוקים ששם יהי' שמים.

ט. ענין זה – חיבור מעלה ומטה, שבעולם (מטה) "עיניו למטה" וביחד עם זה "נשאתי את עיני היושבי בשמים" – קשור גם עם הגאולה העתידה:

ידוע מה שאמר בעל ההילולא (שהשנה היא מאה שנה להסתלקות שלו), אדמו"ר מהר"ש⁶⁸, שרוצים וצריכים את הגאולה ע"י משיח צדקנו כאן למטה מעשרה טפחים בפועל ממש, ולא מספיק הגאולה כפי שהיא רק מצד התורה, וגם לא כפי שהעולם הוא

(59) ירמ' כג, כד.

(60) ישע' ו, ג.

(61) מלכים"א ח, יז. דברי הימים"ב ו, יח.

(62) המשך תרס"ו ע' תקלה. ובכ"מ.

(63) תרומה כה, ח.

(64) ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה שם. של"ה סט, א.

רא, א. שכה, ב. שכו, ב.

(65) מכילתא ופרש"י עה"פ שבהערה הבאה.

(66) יתרו יט, כ.

(67) שם כ, יח.

(68) ראה לקו"ש ח"ו ע' 80 הערה 70. חי"ח ס"ע

1-490. סה"מ חנוכה ס"ע רנ"ג. ובכ"מ. וראה סה"ש תורת שלום ע' 237. אגרות-קודש אדמו"ר מהור"י צ

ח"א ע' תפה. ח"ב ס"ע שכב.

מצד התורה, אלא דוקא למטה בעולם כפי שהעולם הוא מצד עצמו, עולם מלשון העולם והסתר⁶⁹.

ועד"ז גם בעבודת האדם: לא מספיק לעשות כאן ארץ ישראל (כידוע פתגם הצ"צ שמביא כ"ק מו"ח אדמו"ר⁷⁰), ארץ ישראל הרוחנית, אלא צריכים ללכת לארץ ישראל כפשוטה.

וביחד עם זה נאמר שהגאולה תהי' כאן למטה בעולם באופן ד"וארו עם ענני שמיא"⁷¹. דלכאורה, האם יש עננים אחרים שאינם בשמים, שצריכים להבהיר ("באווארענען") שיהי' "וארו עם ענני שמיא"? אלא זה מדגיש שהגאולה למטה בארץ תהי' באופן דשמים, "נשאתי את עיני היושבי בשמים", "וארו עם ענני שמיא".

לא באופן ד"עני ורוכב על החמור"⁷², שחמור מורה על חומר הגוף (כפירוש הבעש"ט⁷³) וחומריות העולם, אלא זה יהי' באמת למטה בארץ החומרית, אבל באופן מואר, הקשור עם "וארו עם ענני שמיא".

י. הענין דחיבור מעלה ומטה, שמים וארץ, קשור עם ענינו של אדמו"ר נ"ע.

ואע"פ שמי יכול לעשות חילוקים בין הנשיאים, המאורות⁷⁴, בין המאור הראשון למאור השני ולמאור השלישי עד למאור השביעי – הרי ידוע מכתב אדמו"ר נ"ע⁷⁵ בנוגע ללימוד פירושים בספר התניא, תורה שבכתב של חסידות⁷⁶, שאם מיתוסף מזה בעבודת ה' וביראת ה', יכולים (וצריכים) לעשות זאת. ועד"ז בנדון דידן:

בלימוד התורה (התחלת כל הענינים) גופא, הענין דחיבור מעלה ומטה, שמים וארץ (שביחד עם "עינינו למטה" הנה "נשאתי את עיני היושבי בשמים") – הוא החיבור דלימוד נגלה דתורה ופנימיות התורה יחד,

שהרי הענין ד"עינינו למטה" שייך (בעיקר) לנגלה דתורה, כי מצד נגלה דתורה עיקר ההדגשה היא שתורה "לא בשמים היא", והענין ד"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים" קשור עם לימוד פנימיות התורה, תורת החסידות, כי תורת החסידות עוסקת

(73) "היום יום" כח שבט. אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שכה. כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סט"ז (עג, ב). וש"נ.

(74) ראה שיחת ש"פ ויצא תשי"א (שיחות קודש (ברוקלין, תשנ"ט) ע' 75).

(75) הוספה לקונטרס עץ החיים ע' 87 ואילך. אגרות-קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"ב ע' תשכ.

(76) אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' רסא. וראה לקו"ש ח"ב ע' 182 ואילך. ובכ"מ.

(69) ראה לקו"ת במדבר ה, סע"ג (מקה"ר פ"ג, יא). שלח לו, ד. שבת שובה סד, ב. ביאור"ז להצ"צ ח"א ע' שנה (מפסחים נ, א). סה"מ הש"ת ע' 160 ואילך. וראה גם תקו"ז תמ"ב. ובכ"מ.

(70) אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תפה ואילך. לקו"ש ח"ב ס"ע 621. ח"י ע' 3. וראה בארוכה שיחת ש"פ פינחס תנש"א (דברי משיח ח"ד ע' 265 ואילך).

(71) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

(72) זכרי' ט, ט. סנהדרין ט.

בביאור הענינים הקשורים עם ידיעת הבורא כו' ("דע את אלקי אביך"⁷⁷), שזהו כללות הענין ד"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים".

ומכיון שהכוונה ב"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים" היא שנשיאת עיניו למעלה תהי' קשורה עם עיניו למטה, חיבור שמים וארץ [וכמובן גם מהמשך המזמור "רבת שבעה לה נפשנו גו'", שהבקשה היא על הגאולה למטה, אלא שהיא באופן ד"ארו עם ענני שמיא"] – מובן, שהתחלת ענין זה בתורה היא – החיבור דפנימיות התורה (שמים) עם נגלה דתורה (ארץ).

וזה הי' ענינו המיוחד ועיקר החידוש (באופן ד"זהיר טפ"י"⁷⁸) של אדמו"ר נ"ע:

אדמו"ר נ"ע הי' המייסד הראשון של ישיבת תומכי תמימים, שהחידוש של הישיבה הי' שלמדו שם נגלה דתורה ופנימיות התורה (חסידות) ביחד. ולכן תלמידי הישיבה נקראו "תמימים" – כי אצלם זוהי "תורה תמימה", נגלה דתורה ופנימיות התורה ביחד⁷⁹.

לפני זה וגם לאחר זה יש ישיבות שבהן לומדים נגלה דתורה, וגם שם ישנו ה"ברכו בתורה תחילה"⁸⁰, וישיבות שבהן לומדים גם מוסר, ועד אצל חסידים – גם ענינים של חסידות, אבל שם הלימוד דנגלה דתורה והלימוד דפנימיות התורה אינו בשוה וביחד;

משא"כ בישיבת תומכי תמימים הי' החידוש שבאותו בנין, באותו יום, בכל יום ויום, באותו סדר הלימודים, לומדים נגלה דתורה ופנימיות התורה, עם אותה קביעות ועם אותו תוקף ו"שטורעם"⁸¹.

ולימוד שניהם (נגלה וחסידות) חודר בכל רגע ורגע של היום: גם כאשר לומד נגלה ניכר שאת זה לומד מישוהו הלומד חסידות, וכאשר לומד חסידות – "לא עם הארץ חסיד"⁸², שהכוונה היא כפשוטו – שלומד חסידות אחרי שלמד נגלה וזה ניכר עליו, ובכל רגע ורגע⁸³; יש אצלו בגלוי "תורה תמימה".

יא. והנה, בעמדנו ביום ההולדת של אדמו"ר נ"ע, ובפרט בשנת המאה להתחלת נשיאותו – ישנה נתינת כח מיוחדת בנוגע לכל הקשור להליכה בדרכיו ואורחותיו, ובפרט בנוגע לענינים העיקריים – התייחסות ישיבת תומכי תמימים, כנ"ל.

ומזה מובן שישנה הוראה ונתינת כח מיוחדת לכל תלמידי התמימים שלומדים ולמדו בישיבות תומכי תמימים – להוסיף בכל הענינים הקשורים עם רוחה של ישיבת תומכי תמימים, ולהתנהג באופן המתאים לתלמיד דתומכי תמימים, בהתאם להוראת בעל יום ההולדת – מייסד הישיבה.

(בהוספות) ע' רכה.

(80) ב"מ פה, ריש ע"ב. נדרים פא, א. וראה ר"ן לנדרים שם. ב"ח או"ח סמ"ז ד"ה ומ"ש דאמר ר"י. שר"ע אדה"ז שם רסמ"ז.

(81) ראה הנסמן בהערה 79. לקו"ש ח"ד ע' 321.

(77) דברי הימים א כח, ט. וראה קו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנו, ב).

(78) שבת ק"ח, סע"ב.

(79) שיחת שמח"ת תרנ"ט – נעתקה באגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' שסח. סה"מ תרנ"ט

והנה, כאו"א שלמד פעם בישיבת תומכי תמימים עלול לחשוב, שזה הי' "פעם", אבל עכשיו זה לא נוגע.

ואומרים לו⁸⁴, שאם הוא נכנס אפילו לרגע לישיבת תומכי תמימים, זהו "רגעא חדא" דקדושה, ואיתא בקבלה⁸⁵ ובחסידות (כידוע אגרת הקודש של אדמו"ר הזקן⁸⁶) שכל דבר שבקדושה אינו נעקר (ז) ממקומו, זה נשאר תמיד בלי שינוי, בגדר "קבוע לא בטל"⁸⁷.

והמדובר הוא בכל מעמד ומצב שבו נמצא מי שהי' אפילו לרגע בתומכי תמימים, השינוי הוא רק בחיצוניות, ובפנימיות הוא תמיד בדיוק כפי שהי' עכשיו בתומכי תמימים, עד שאין לו בחירה בזה.

בחירה יש לו האם ללכת בדרך זו או בדרך שני'; אבל בנוגע לזה שהוא הי' בתומכי תמימים וזה נשאר עמו תמיד – אין לו בחירה.

ואע"פ שהכניסה בפעם הראשונה ללמוד בתומכי תמימים היתה בבחירתו, הרי אחרי שהוא כבר נכנס לשם, זה נשאר עמו תמיד, ואין זה תלוי בבחירתו.

יש לו רק את הבחירה האם זה יעמוד אצלו בגלוי או בהעלם, עד שיימצא רח"ל במקום תחתון ביותר, עד למצב שאין כדאי להעלותו בדיבור, ב"בירא עמיקתא"⁸⁸ עמוק, בירידה גדולה ועצומה, ובאופן גרוע יותר מיהודי שלא למד בתומכי תמימים שנמצא במעמד ומצב דומה, כי מכיון שהוא מגיע מ"איגרא רמה"⁸⁸ – הירידה עמוקה יותר; עומק הירידה תלוי מאיזה גג הוא מגיע. ובאמת יש עליו רחמנות גדולה, אבל תמים הוא נשאר גם אז.

ומזה ישנה הוראה, והוראה לטוב (כי מכיון שמדובר אודות "תורת חסד"⁸⁹, אי אפשר לומר שבאים לצער יהודי, אלא אדרבה – הכוונה לעודד), שאומרים לו שהיות והוא הי' בתומכי תמימים, זה נשאר עמו תמיד, ואף פעם לא אבוד ("ס'איז קיינמאל ניטא קיין פאַרפאלן")⁹⁰; באיזה מעמד ומצב שהוא רק נמצא, ה"רגעא חדא" שבו הוא הי' בתומכי תמימים נשאר עמו תמיד, ו"ברגעא חדא" ביכלתו לצאת מהמצב שבו הוא נמצא ולעמוד במעמד ומצב שבו הוא צריך לעמוד⁹¹.

ובאופן ד"מלכתחילה אריבער", שזהו ענינו של אדמו"ר מהר"ש⁹², שהשנה היא מאה שנה להסתלקותו.

172 הערה 2. וש"נ.
(88) ע"פ ל' חז"ל – חגיגה ה, ב.
(89) ל' הכתוב – משלי לא, כו.
(90) ראה "היום יום" יד אייר, פסח שני.
(91) ראה זח"א קכט, סע"א-ב.
(92) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תריז. לקו"ש ח"א ע' 124. חכ"ש ע' 166. ועוד.

(82) אבות פ"ב מ"ה.
(83) ראה קונטרס עץ החיים פכ"א-כב.
(84) ראה גם אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' שלו.
(85) ראה ע"ח שער (ד) אח"פ פ"ג. שער (לד) תיקון נוקבא פ"ג. שער (לה) הירח פ"א.
(86) ביאור לסימן קך (קמז, א).
(87) ראה כתובות טו, א. זבחים עג, ב. לקו"ש ח"ה ע'

ועד "מלכתחילה אריבער" לא רק בכל הענינים הרוחניים, אלא גם בכל הענינים הגשמיים, בני חיי ומזוני רויחא, ויש את כל מה שצריכים בגשמיות באופן של הרחבה, כי מקבלים את זה בכח אדמו"ר נ"ע, המייסד של ישיבת תומכי תמימים, ואח"כ מכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, בנו וממלא מקומו, והמנהל של הישיבה, כפי שאביו אדמו"ר נ"ע קבע אותו בשעת נישואיו, שאז מתגלה כח הא"ס, כמבואר בדרושי חתונה של אדמו"ר נ"ע⁹³.

יב. וכמו כן תובעים – מכיון שמתחילים עכשיו לומר קאפיטל קכ"ג בתהילים, כמדובר לעיל – שבהיותו למטה בארץ יהי' "אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים",

וביחד עם ההתעסקות בעבודתו בענינים הכי נעלים – יהודי אינו מסתפק בזה, אלא הוא מתפלל ומבקש ותובע באופן של "שטורעם": "רבת שבעה לה נפשנו הלעג גוי", היינו שאין באפשרותו לסבול עוד את אריכות הגלות, ורוצים כבר לצאת מהגלות, ולכן מבקש שיהי' כבר סיום וקץ הגלות!

ולא ח"ו לטעון להיפך, שהגלות היא טוב, ויכולים להישאר תקועים בגלות ("בלייבן שטעקן אין גלות"), העיקר שיכולים לשבת וללמוד תורה! ובנוסף לכך אף אומר שהוא חכם ומבין, ומכריז שהוא יודע את כל התורה כולה – שזה גופא הוא חושך שאין חושך למטה מזה: הוא משכנע את עצמו שהוא יודע את כל התורה כולה, וביחד עם זה הוא צועק היפך התורה – שהגלות טובה!

אוי ואבוי ("אך און וויי") לידיעתו בלימוד התורה, כאשר הוא צועק היפך פסק דין ברמב"ם, הן בהלכות מלכים⁹⁴ והן בהלכות תשובה⁹⁵, ש"נתאוו כל ישראל נביאיהם וחכמיהם לימות המשיח וכו".

וכאן מדובר אודות נביאים אמיתיים וחכמים אמיתיים, שבאמת ידעו את כל התורה כולה, ואעפ"כ זה לא הספיק להם, ונתאוו לימות המשיח. ועאכו"כ שכן צריך להיות אצל אנשים פשוטים (עכ"פ פשוטים לגבי הנביאים וחכמים), ועד למי שאינו בערך כלל!

ובפרט שהלה – הטוען שטוב לו בגלות – אף מכריז שהוא עניו, ושהוא אינו יכול לפסוק שאלות, הוא אינו יודע שום דין, וכך הוא חותם, ואף מדפיס את זה, עם מילתא בטעמא: מאחר שעוסק בלימוד הסוגיות הנלמדות בישיבות, ולא בפסקי הלכות בנוגע למעשה בפועל; ואעפ"כ יש לו את ההעזה ("ברייטקייט") לפסוק היפך הרמב"ם הנ"ל!

בשלמא זה שבתפילות כל יום מבקש כל אחד מישראל שתבוא כבר הגאולה, "כי לישועתך קוינו כל היום" – אין לו שייכות לתפילה הכתובה בסידור, יש לו שייכות

תרפ"ו ס"ע רכו ואילך. ועוד.
94 פ"ב ה"ד.
95 פ"ט ה"ב.

93 ד"ה כל הנהגה תרנ"ב (סה"מ תרנ"ב ע' קל). ד"ה שמח תשמח תרנ"ז (סה"מ תרנ"ז ע' קעו ואילך). וראה גם לקו"ת שה"ש לט, ד ואילך. סה"מ עטר"ת ע' תיד.

לתורה, יש לו שייכות רק עם הרמב"ם; אבל הוא פוסק היפך הרמב"ם, באותו זמן שהוא צועק וחותר שהוא אינו יודע שום דין.

ואדרבה: על מי מבהיר הרמב"ם קודם שנתאו לימות המשיח – אלו הם הנביאים וחכמים, ואח"כ מבהיר בנוגע ליהודים אחרים.

יג. ויהי רצון, שכן יהי' במעשה בפועל, שכל אחד מישראל יחכה עם כל התשוקה לביאת משיח צדקנו, כמו שכל החכמים ונביאים האמיתיים תמיד חיכו וציפו וקיוו לגאולה.

ושלא יתבלבלו ויתרשמו מאלו הטוענים להיפך. דזהו הטעם שמדברים אודות ענין זה – לפי שישנם כאלו הנמצאים במעמד ומצב כזה שדבריו של פלוני עושים עליהם רושם, ופועלים אצלם ענין של בלבול; בכלל אין מה להתבלבל מזה, ובפרט שהוא עצמו צועק שאינו יכול לפסוק שאלה.

ובכלל – למה צריך בכלל לברר מה הלה אומר?! מה אכפת לך ומה זה מעניין אותך?!

אנו אין לנו אלא הוראת תורתנו והוראת רבותינו נשיאינו, ו"על מי יש לנו להישען אלא על אבינו שבשמים"⁹⁶. ובתורתנו יש פסק דין ברור ברמב"ם שצריכים תמיד להשתוקק ולחכות לביאת משיח צדקנו.

וזוהי הוראה ברורה של רבותינו נשיאינו, שמקריבים ומביאים את הגאולה ע"י "יפוצו מעיינותיך חוצה"⁹⁷, לא מי המעיינות אלא הפצת המעיינות עצמם עד ב"חוצה"⁹⁸.

דזהו באופן כללי; ואח"כ זה צריך להיות נמשך בעבודה פרטית, כפי שמבאר בעל יום ההולדת בקונטרס העבודה⁹⁹, שבעבודה אמיתית לא מספיקה התבוננות כללית אלא צריכה להיות דוקא עבודה פרטית ואז זהו בשלימות –

שצריכים לפעול בכל המבצעים: אהבת ישראל עד אחדות ישראל, שזה קשור עם חינוך עצמו וחינוך הזולת, ומהכללים באים אח"כ הצינוורות הפרטיים: תורה – ו"גדול לימוד שמביא לידי מעשה"¹⁰⁰ – תפילין, מזוזה, צדקה, בית מלא ספרים – יבנה וחכמי, כשרות האכילה ושתי', נרות שבת קודש ויו"ט וטהרת המשפחה,

עד לענין המיוחד שהזמן גרמא – אחדות ישראל מיוסד על אהבת ישראל¹⁰¹, עי"ז שכל אחד מישראל מקבל אות באחד מספרי התורה הכלליים, שזה מאחד את כל בני

(99) פ"ו (ע' 43 ואילך).

(100) קידושין מ, ב. ב"ק יז, א. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ה"ג"ד.

(101) ראה שיחת ש"פ בראשית (לעיל ע' 000).

(96) סוטה מט, ריש ע"ב (ע"פ גירסת הע"י).

(97) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – נרפסה בכש"ט (הוצאת קה"ת) בתחילתו.

(98) ראה לקו"ש ח"ד ע' 20-1119. ח"י ע' 106. חט"ו ע' 282 ואילך. ועוד.

ישראל יחדיו, עד לס"ת שכתב משה רבינו ביום שבו מלאו ימיו ושנותיו¹⁰² – "מזלו גובר", שאז "כל עמל האדם שעמלה נפשו בחייו" עומד בגלוי¹⁰³, בדוגמת כפי שזהו ביום ההולדת. ובפרט שמיתת משה היתה ביום הולדתו¹⁰⁴.

ומשה, רועה ישראל, "רעיא מהימנא"¹⁰⁵, ממשיך את זה לכל בני ישראל, שעייז נעשה קיום כל התורה ומצוות בקלות יותר, כמ"ש בנוגע לכל אחד מישראל "מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה גוי"¹⁰⁶, כי "לגבי משה מילתא זוטרתא היא"¹⁰⁷.

וגודל ענין האחדות מודגש ומבואר גם בדרוש בעל יום ההולדת דפרשת נח תרמ"ג (המאמר הראשון שנדפס בספר המאמרים תרמ"ג¹⁰⁸ שיצא לאור עכשיו בדפוס), וגם בתו"א סוף פרשת נח. שאחרי פרשת נח באה פרשת לך לך, שהיא השבת דמיני' אזלינן, ו"מיני' מתברכין כולי יומי"¹⁰⁹, גם שבת זו, פרשת וירא, כ' חשון.

יד. ועי' כללות העבודה של בני ישראל עכשיו, ובמיוחד – הפצת המעיינות חוצה, ובפרט ששנה זו היא מאה שנה מהתחלת נשיאותו של אדמו"ר נ"ע, שמאה הוא "כללא דכולא" (ואע"פ שזוהי רק התחלת שנת המאה, הרי גם "יום אחד בשנה חשיב שנה"¹¹⁰) – מקרבים עוד יותר את ביאת משיח צדקנו,

ובקרוב ממש זוכים לקיום בקשת בני ישראל "אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים גוי' חננו ה' חננו גוי'" – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, באופן ד"ארו עם ענני שמיא" ("היושבי בשמים"), ו"הקיצו ורננו שוכני עפר",

והולכים כולם יחדיו לארץ הקודש, ושם גופא – לירושלים עיר הקודש, "עיר שחבורה לה יחדיו" (כמ"ש בפרק תהילים הקודם¹¹¹), ושם גופא – לבית המקדש השלישי, "מקדש אדני-כוננו ידיך"¹¹², במהרה בימינו ממש.

והכלי והכנה לזה הוא הפצת המעיינות חוצה.

ובעגלא דידן, במהרה בימינו ממש, ובשמחה ובטוב לבב.

(107) ברכות לג, ב. תניא רפמ"ב.

(108) ע' ז ואילך.

(109) זח"ב סג, ב. פח, א.

(110) ר"ה ב, ריש ע"ב. וש"נ.

(111) כקב, ג.

(112) בשלח טו, יז ובפרש"י.

(102) דבר פ"ט, ט. ובכ"מ.

(103) אגה"ק סכ"ח (קמח, א).

(104) מגילה יג, ב. וש"נ.

(105) ראה תקנו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).

וראה ב"ר פנ"ו, ז. זח"ג רעג, א.

(106) עקב י, יב.

— שיחה ב' —

טו. בהמשך להמדובר לעיל שבכ' חשון שנה זו מתחילה שנת הקכ"ג להולדת אדמו"ר נ"ע – הרי כמו על כל דבר, יהודי מחפש מיד היכן מוזכר בתורה מספר קכ"ג, עד בהלכה בפועל.

הרמב"ם מזכיר זאת בספרו יד החזקה בהלכות חנוכה,

– שבקביעות שנה זו יש לחנוכה שייכות מיוחדת לכ' חשון (וראש השנה): דובר לעיל שכ' חשון חייב תמיד לחול באותו יום בשבוע כמו (יום הראשון של) ראש השנה, אבל חנוכה אינו חייב תמיד לחול באותו יום בשבוע (כי חודש חשון לפעמים מלא ולפעמים חסר); אבל בקביעות שנה זו חל היום הראשון של חנוכה ביום השבת, אותו יום בשבוע שבו חל כ' חשון וראש השנה.

וכמו שתחילת וסוף חודש תשרי היו (בשנה זו) ביום השבת – ראש השנה, התחלת החודש, ה' ביום השבת, ושמיני עצרת, זמן הקליטה¹¹³ והסיום וחיותם של החודש, ה' ביום השבת – כך גם התחלת וסיום חנוכה בשנה זו הם ביום השבת, היום הראשון של חנוכה הוא שבת, והיום האחרון של חנוכה, "זאת חנוכה" (כפי שנקרא), הוא שבת. –

הרמב"ם כותב בהלכות חנוכה¹¹⁴ בהלכות דאמירת הלל, כשמדבר אודות המנהג דאמירת הלל "בימי חכמים הראשונים": "אחר שמברך הגדול שמקרא את ההלל מתחיל ואומר הללוי-ה וכל העם עונין הללוי-ה ואומר הללו עבדי ה' וכל העם עונין הללוי-ה וחוזר ואומר הללו את שם ה' וכל העם עונין הללוי-ה וחוזר ואומר יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם וכל העם עונין הללוי-ה, וכן על כל דבר ודבר, עד שנמצאו עונין בכל ההלל הללוי-ה מאה ושלוש ועשרים פעמים, סימן להם שנותיו של אהרן". שהמקור לזה הוא מהירושלמי¹¹⁵, ועוד¹¹⁶.

מאמר המוסגר:

דובר בזה פעם בארוכה¹¹⁷, שלכאורה יש כאן דבר פלא: מדוע העמיד הרמב"ם את ההלכות של הלל בהלכות חנוכה, ולא בהלכות תפילה או בהלכות יו"ט הבאות לפני זה (ברמב"ם) – כי אמירת הלל היא חיוב לא רק בחנוכה, אלא גם בזמנים אחרים, חצי הלל, או הלל שלם, כידוע¹¹⁸ הסימן בזה "בבטח", מלשון "בטחו בה"¹¹⁹ [כי סימן בתורה אינו רק בכדי לזכור את הענין, אלא יש לזה גם קשר בתוכן הענין]¹²⁰. וכמו כן דובר אז¹²¹:

(118) סידור אדה"ז לפני סדר הלל.

(119) ישע"י כו, ד.

(120) ראה לקו"ש שם ע' 230 הערה 16. וראה לקו"ש

ח"ט ע' 30 ובהערה 43.

(121) שיחות: ש"פ מטו"מ תשל"ז; ש"פ מסעי

תשמ"א (לקו"ש חכ"ג שם).

(113) לקו"ת שמע"צ פח, ד, צא, א, ובכ"מ.

(114) פ"ג הי"ב.

(115) שבת פט"ז ה"א.

(116) נסמן בלקו"ש חכ"ג ע' 229 הערה 2.

(117) שיחת ש"פ מטו"מ תשל"ז (לקו"ש שם ע'

233).

מה נוגע בספר הלכות (יד החזקה) ש"סימן להם שנותיו של אהרן?" וגם האם עניית הללוי-ה ע"י העם היא מלכתחילה, ויוצאים י"ח ע"י אמירת הלל של הש"ץ, או לא וכו', כמדובר אז.

ועכ"פ – מרמב"ם זה רואים שני ענינים במספר קכ"ג: (א) שענו בהלל "הללוי-ה" קכ"ג פעמים; (ב) שזה קשור עם שנותיו של אהרן, שהיו קכ"ג.

ומזה ששנותיו של אהרן היו קכ"ג, מובן, שקכ"ג הוא שלימות בעבודה, שלכן אהרן לא חי פחות או יותר מזה, כי דוקא בקכ"ג שנה פעל את שלימות עבודתו.

וכן הוא גם אצל כל בני ישראל, שיש שלימות בעבודתו הקשורה עם קכ"ג – כי כל אחד מישראל נצטוו "הוי מתלמידיו של אהרן"¹²².

ועכשיו אין צורך לעבור קכ"ג שנה בפועל (שנה אחרי שנה) בכדי שתהי' שלימות עבודה זו (כפי שהי' אצל אהרן), אלא זהו בענין שלימות העבודה המורכב מקכ"ג.

ועפ"ז מובן גודל העילוי הנפעל בשנת הקכ"ג דבעל יום ההולדת – היות שמספר קכ"ג מורה על תכלית השלימות בעבודה (בדוגמת תכלית השלימות ד"שנותיו של אהרן").

ונוסף לזה (הקשר דקכ"ג לשני הענינים – הלל ושנותיו של אהרן), יש לקכ"ג גם קשר לחנוכה, שלכן מכנים זאת הרמב"ם בהלכות חנוכה (כפי שהביאור בזה הוא, כמדובר אז).

ומכל שלושת ענינים אלו הקשורים עם קכ"ג בתורה – הלל, שנותיו של אהרן, וחנוכה – צריכה להיות הוראה לכאור"א, כדלקמן.

טז. ההוראה הקשורה עם חנוכה:

חנוכה הוא על שם וקשור עם חנוכת הבית¹²³ וחנוכת המזבח¹²⁴, שהיתה בימי חנוכה בפעם הראשונה¹²⁵.

הענין דחינוך הוא – מלשון התחלה, כפרש"י¹²⁶ שאז מתחילה עבודה חדשה (או שמרעננים עבודה מחדש), ולכן צריכים לעשות אז ענינים מיוחדים בכדי שהעבודה אח"כ תהי' בשלימותה, כפי שזה הי' בשבעת ימי המילואים (ימי החינוך) במשכן.

והענין דחנוכת הבית אינו רק בבית המקדש ובמזבח, אלא גם בכל בית פרטי¹²⁷. כידוע מאמר אדמו"ר הזקן בלקו"ת¹²⁸ ד"ה "מזמור שיר חנוכת הבית", שבזה מצויין

תרנ"ט ע' קנב. ועוד.

(126) לך לך יד, יד. פ' שופטים כ, ה.

(127) ראה לקו"ש ח"י"ח ע' 448 ואילך.

(128) ברכה צח, ד.

(122) אבות פ"א מ"ב.

(123) שבלי הלקט סקע"ד.

(124) דרכי משה לטווא"ח (ורמ"א) ר"ס עתר.

(125) יל"ש מלכים רמז קפד. מגילת תענית פ"ט.

וראה תו"א ושערי אורה סד"ה בכ"ה בכסלו. סה"מ

שאדמו"ר הזקן אמר את המאמר "בחנוכת הבית המדרש"¹²⁹, ובנוסחאות אחרים¹³⁰ – בחנוכת הבית פרטי של יהודי. ושם מבאר שעושים חנוכת הבית בכל בית של יהודי, וזה קשור עם חנוכת בית המקדש, שנאמר "ושכנתי בתוכם", בתוך כאו"א, בכל בית גשמי של יהודי, אע"פ שזהו בעולם הזה, בזמן הגלות. היינו, שנוסף לזה שכללות עולם הזה נעשה דירה לו ית' בתחתונים – בית יהודי במיוחד הוא בית לה', שעליו אמר ה' "ושכנתי בתוכם".

ולכן מובן ההוראה מחנוכה, שאצל כל אחד ואחת מישראל – גם "ואחת", כידוע הוראת כ"ק מר"ח אדמו"ר¹³¹ שחינוך צריך להיות הן אצל בנים והן אצל בנות – צריכה להתחיל העבודה מחדש בעשיית ענינים מיוחדים בכדי שהעבודה תהי' בשלימות, ומתוך "שטורעם" והוספה מיוחדת, בדוגמת ה"שטורעם" וההוספה שעושים בעת החינוך והתחלת העבודה, כפי שמצינו בחנוכת המקדש והמזבח (כנ"ל).

וכפי שרואים במוחש שכאשר מדובר אודות עבודה חדשה (התחלת ענין חדש) – אזי נעשית העבודה מתוך חיות והתלהבות מיוחדת.

וזהו גם הקשר דמספר קכ"ג שבהלל ("הללוי-ה מאה ושלוש ועשרים פעמים") "לשנותיו של אהרן" ולחנוכה: כאשר העבודה היא בתכלית השלימות (בדוגמת השלימות ד"שנותיו של אהרן"), ומתוך חיות והתלהבות מיוחדת שבהתחלת דבר חדש (בדוגמת הענין דחנוכה) – אזי גם ההמשכה מלמעלה לכאו"א מישראל היא בתכלית השלימות ובהרחבה, ולא רק בנוגע לעניניו הרוחניים, אלא גם בנוגע לצרכיו הגשמיים – בני חיי ומזוני רויחי. ואז – כתוצאה מזה – גם ההילול (והשבח) שלו להקב"ה הוא באופן ד"הללוי-ה קכ"ג פעמים" – בתכלית השלימות.

יז. ובמיוחד צריכה העבודה להתבטאות בהארה "על פתח ביתו מ(בחוץ)" (ענינו של חנוכה)¹³² – להאיר גם יהודים אחרים הנמצאים בחוץ, ועד להאיר את כל החוץ.

ועד שיהי' "כליא ריגלא דתרמודאי"¹³², "תרמודאות מורדת"¹³³ (כפי שמביא בעל יום ההולדת בכמה ממאמריו¹³⁴), שיפעלו גם בעולם שבו יש את האפשרות ל"מורדת", ועד ב"ריגלא דתרמודאי", שיהי' "והי' ה' למלך על כל הארץ"¹³⁵, ועד לתכלית השלימות שבוה – כאשר יקויים היעוד "קץ שם לחושך"¹³⁶ ו"לילה כיום יאיר"¹³⁷, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

קה"י ערך תרמוד. וראה סה"מ חנוכה ע' ז. וש"נ.
 (134) סה"מ תרמ"ג ע' מט. תרנ"ד ע' צח ואילך.
 תר"ס ע' עג ואילך. תרע"ח ע' קידח.
 (135) זכר"י יד, ט.
 (136) איוב כח, ג. ראה ב"ר פפ"ט, א. ד"ה קץ שם לחושך תשכ"ד (סה"מ אב"אלול ע' טו ואילך). וש"נ.
 (137) תהלים קלט, יב.

(129) מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' ק.
 (130) ראה הערות וצינונים לד"ה מזמור שיר חנוכה הבית הנ"ל (הוספות ללקו"ת יט, ריש ע"ב).
 (131) אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תסט.
 ח"ד ע' קפרי"ז. ובכ"מ.
 (132) שבת כא, ב.
 (133) עמק המלך שער קרית ארבע ר"פ קיא (קח, א).

וגם קודם לכן, כאשר נמצאים בסוף זמן הגלות, נפעל אצל אומות העולם שיהי' "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך"¹³⁸, ובמילא כבר עכשיו יש מעין הענין ד"והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך"¹³⁹, כי "מזליהו חזי"¹⁴⁰ שנמצאים כבר בסוף זמן הגלות ותיכף ומיד באה הגאולה העתידה. דאע"פ שזהו עוד קודם ביאת המשיח, יש מעין זה אצל אומות העולם – "ויראו ממך" באופן דיראת הכבוד, שהם מסייעים לבני ישראל בכיוון האמור שבני ישראל יוכלו להוסיף עוד יותר בתורה ומצוות ואהבת ישראל (ללא בלבולים), ועי"ז ממהרים ומקרבים עוד יותר את הגאולה העתידה, באופן ד"אחישנה"¹⁴¹.

וכאשר עושים את העבודה מחדש באופן של חינוך – זה קשור עם הלל, עם נתינת הלל ושבח להקב"ה על כל הענינים.

ית. העבודה הנ"ל – להאיר גם את החוץ, עד "כליא ריגלא דתרמודאי" – קשורה עם עבודתו של אהרן:

המשנה אומרת הוראה לכל אחד מישראל "הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"¹²². דמכיון שזוהי הוראה במשנה, זה שייך לכל אחד ואחת בפשטות, כי "טעה בדבר משנה חוזר"¹⁴² מפני שבמשנה מלכתחילה לא שייך לעשות טעות.

והכוונה בפשטות, שכל אחד מישראל צריך לאהוב יהודים אחרים ולקרבתם לתורה, עד גם יהודים כאלה הנקראים בשם "בריות", היינו שהם עומדים בדרגא נמוכה ביותר¹⁴³, בחוץ, וגם אותם לקרב לתורה.

ולא באופן שהיות והם בריות, מורידים משהו מהתורה ועושים פשרות, ומורידים את התורה אליהם ח"ו, אלא אדרבה – "ומקרבן לתורה", צריכים להרימם ולקרבתם לתורה, באופן שהתורה נשארת בשלימותה כמו שהיא¹⁴⁴.

ואז נעשית אחדות כל ישראל, "גוי אחד בארץ"¹⁴⁵, כי מקשרים את כל בני ישראל עם "תורה אחת"¹⁴⁶, תורה תמימה, נגלה דתורה ביחד עם פנימיות התורה (כנ"ל ס").

ועי"ז פועלים גם כביכול אחדות בכל הדרגות באלקות, עד שנעשה גם בעולם, "כשם שאני נכתב כך אני נקרא"¹⁴⁷, "ה' אחד ושמו אחד", עד שאפילו גוי בעולם קולט ("דערהערט") את שם המפורש "כפי שאני נכתב".

(143) ראה תניא פל"ב (מא, ב).

(144) ראה לקו"ש ח"ב ע' 316. חט"ו ע' 198.

(145) שמואל-ב ז, כג.

(146) ל' הכתוב – בא יב, מט. ובכ"מ.

(147) פסחים נ, א.

(138) תבוא כח, י.

(139) ישע"י מט, כג. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 175-6. ועוד.

(140) מגילה ג, א. וש"נ.

(141) ישע"י ס, כב. סנהדרין צח, א.

(142) כתובות פד, ב. סנהדרין לג, א. ובכ"מ.

וביחד עם אחדות בתורה, "תורה אחת", שלימות התורה, יש את שלימות הארץ, ארץ אחת, ושלימות העם, "גוי אחד בארץ",

ו"בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"¹⁴⁸, "קהל גדול ישובו הנה"¹⁴⁹, יוצאים מהגלות, ונכנסים לגאולה האמיתית והשלימה כפשוטה, כפי שאמר אדמו"ר מהר"ש שזקוקים לגאולה כפשוטה למטה מעשרה טפחים, ובמהרה בימינו ממש.

— שיחה ג' —

יט. בהמשך¹⁵⁰ להמדובר לעיל אודות החידוש של בעל יום ההולדת, לחבר את הלימוד דתורת החסידות ולימוד תורת הנגלה באופן דתורה תמימה¹⁵¹

– ידובר ענין בנגלה (בקצרה) בשייכות למה שדובר לעיל שבשנה זו נעשה מאה שנה להתחלת הנשיאות של בעל יום ההולדת [שההולדת שלו היתה לפני קכ"ג שנה, והענין דמאה שנה קשור עם התחלת נשיאותו]¹⁵². ההסתלקות של אביו, אדמו"ר מהר"ש, היתה בשנת תרמ"ג, ובא השמש וזרח השמש – מיד¹⁵³ החלה הנשיאות של בנו ממלא מקומו.

וישנה השאלה הידועה: ב"מבוא" לקונטרס "חנוך לנער"¹⁵⁴ (הצוואה הראשונה של בעל יום ההולדת) נדפסו ה"ראשי פרקים מתולדות ימי חיי" אדמו"ר מהורש"ב, שנכתבו ע"י נשיא דורנו, ושם כותב בקשר לשנת תרנ"ד: "התחל מערבית ליל ר"ה תרנ"ד קבע מקום תפלתו בביהכ"נ במקום שהתפלל כ"ק אביו אדמו"ר מהר"ש – עד אז התפלל במקומו המיוחד לו בביהכ"נ עוד בחיי אביו".

עפ"י נמצא, לכאורה, שהתחלת הנשיאות שלו היתה מר"ה תרנ"ד; ולא בשנת תרמ"ג?

כ. מכיון שזוהי שאלה בענין הכי עקרי, נוגע למעשה בפועל וכו' וכו' – פשוט שלכל לראש צריכים לחפש בהלכה, בדינים של נשיא ומלך (כי נשיא דנדר"ד הוא מלך, שסימנו וגדרו כדאיתא בהוריות¹⁵⁵ "איזהו נשיא זה מלך . . . שאין על גביו אלא ה' אלקיו" ולא,

148) בא י, ט.

149) ירמ' לא, ח.

150) מכאן עד אמצע סעיף כא (כולל ההערות, מלבד אלו שצויין בהן שהן הערות המו"ל) הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א באידיש (נדפס בלקו"ש ח"מ כרך ב ע' 75 ואילך), ובא כאן בתרגום חפשי ללה"ק. וראה לקמן הערה 165. המו"ל.

151) ראה שיחת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע שמח"ת תרנ"ט בעת הקפות – התמים חוב' א' כה, א [יד, א]. הוספה לסה"מ תרנ"ט ע' רכג-רכה. וראה

אגרות קודש – אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' תפד.

152) בחזרת ר' י.ב. נוסף כאן: שנת המאה אין פירושו מאה ליום ההולדת; לא מתחילים קאפיטל ק"א, אלא קאפיטל קכ"ג. המו"ל.

153) ראה יומא לט, ב. וש"נ. וראה "ראשי פרקים מתולדות ימי חיי אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע" – "היום יום" בתחלתו. "פתח דבר" לסה"מ תרמ"ג הערה 1.

154) הוצאת קה"ת – ע' 12. וראה לקו"ד ח"א קמד, א.

155) י, א (במשנה).

להבדיל, בשר ודם המבטיח לו שכסף וזהב ירבה לו, וכבוד וחמשים איש רצים לפניו וכו' – כפי שעשה אדני¹⁵⁶).

בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן, ולפני זה בשולחן ערוך הב"י אין (בגלוי) הלכות המלך – אבל ברמב"ם, בספרו משנה תורה, סיום וחזון הספר הוא "הלכות מלכים (ומלחמותיהם)".

מצינו ברמב"ם דין (בנוגע למלך) שהוא ע"ד השאלה האמורה בנוגע לנשיאות אדמו"ר מהורש"ב נ"ע:

הדין הוא¹⁵⁷, ש"כשמעמידין המלך מושחין אותו בשמן המשחה" [מלכי בית דוד בשמן המשחה, ומלכי ישראל "בשמן אפרסמון"¹⁵⁸]. אבל "מלך בן מלך" אינו זקוק למשיחה¹⁵⁹, כי "המלכות ירושה למלך לעולם"¹⁶⁰.

– אין זה ענין לגריעותא ח"ו, שאצל מלך בן מלך חסר ח"ו ענין המשיחה, אלא פשט הדבר הוא, שמשיחת האב נמשכת לבן. כשם שאצל האב עצמו, הוא אינו זקוק למשיחה בכל יום, אלא המשיחה האחת והיחידה* שבתחלת נשיאותו נמשכת בכל ימי חייו, כמו"כ היא נמשכת על בנו. ויומתק ע"פ המדובר כמ"פ, שיוורש הוא עצם המוריש¹⁶¹ [ובפרט במלכי בית דוד ש"המלכות לו ולבניו . . עד עולם"¹⁵⁷]

אבל כאשר יש ספק האם בן זה הולך להיות המלך [כי יש אח מבוגר, וכיו"ב] – הוא זקוק למשיחה, כפי שמבאר הרמב"ם¹⁶² שלכן "משחו שלמה מפני אדוני" . . יהואחז מפני יהויקים אחיו".

כא. אבל בזה, אפשר ללמוד בשני אופנים:

א) המשיחה פועלת שהוא יעשה למלך. ולפני שמושחים אותו הוא אינו מלך.

ע"ד המשיחה הראשונה – וכפס"ד הרמב"ם בנוגע לכה"ג בהל' כלי המקדש¹⁶³, שכהן גדול (כהן המשוח), שצריך "משיחה בזמן שבעה יום אחר יום", ש"ואם עבד . . קודם שימשח כל שבעה עבודתו כשירה הואיל . . נמשח פעם אחת נעשה כה"ג לכל דבר". שזמה מובן, שאם עבד קודם שנמשח פעם אחת עבודתו פסולה. משיחה פועלת את

(* וכה"ג לכתחילה צ"ל ז' ימים, אבל כולם צ"ל זא"ז בתחלת הנשיאות (רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ד הי"ג – הובא לקמן בפנים סכ"א). והשייכות לכאן (אף שמדובר במלך) – כי הנשיאים דנדוד"ה עיקר בנשיאותם "בהעלתן את הנרות" נשי", ותפלה בעד כו' ועד לעורר "רחמיק וסולח לעדת ישורון". – ולהעיר ממלכי חשמונאי הכשרים. ונשיא הא' משה – הי' מלך וכה"ג.

(160) הל' כלי המקדש שם.

(156) מלכים א' א, ה.

(161) ראה שו"ת צפע"נ דווינסק ח"א סקי"ח. מדו"ת

(157) רמב"ם שם פ"א ה"ד.

יט, א. ועוד.

(158) שם ה"י.

(162) הל' מלכים שם הי"ב. הל' כלי המקדש שם.

(159) שם הי"ב. הל' כלי המקדש פ"א הי"א.

(163) פ"ד הי"ג.

הענין דכהונה גדולה, קודם לכן אין כהן גדול. ועד"ז – מובן אצל מלך – שאותו מביא שם הרמב"ם בחדא מחתא עם כהן גדול – בנוגע לקרבנותיו וכו'.

(ב) ע"י המשיחה איגלאי מילתא למפרע שהוא לכתחילה הי' (היורש, ו) מלך.

ונפק"מ להלכה: (רוב) הקרבנות של מלך שעושה חטא (בשוגג) שונים מהקרבנות של הדיוט שחטא¹⁶⁴. שבזה נוגע מצבו בשעת החטא: אם החטא הי' כאשר הוא עדיין הי' הדיוט, הנה אפילו אם מיד לאחר זה נעשה מלך, עליו¹⁶⁵ להביא קרבן (על חטא זה) כמו הדיוט.

נמצא בנדר"ד, שיהי' נפק"מ (בין שני האופנים הנ"ל) בנוגע לקרבנות על חטא שעשה בין מיתת אביו המלך ומשיחתו; אם נאמר, שהמשיחה פועלת שהוא יעשה למלך, אבל לפני"ז הוא אינו מלך, עליו להביא קרבן כהדיוט; אבל אם המשיחה מגלה שמלמפרע הוא הי' מלך, עליו להביא קרבן כמלך.

והבירור בחקירה זו, יהי' גם בירור לעניננו, אודות הנשיאות של אדמו"ר נ"ע, שגם כאן הי' אח מבוגר, ובפרט שאדמו"ר נ"ע עצמו הפליא בגדלות אחיו.

ובמילא הנשיאות לא באה בדרך ממילא, אלא הוא הי' צריך "משיחה". שה"משיחה" שלו היתה רק בשנת תרנ"ד, שאז "קבע מקום תפלתו . . . במקום שהתפלל כ"ק אביו"¹⁶⁶ (אבל לא לפני"ז).

אלא שבזה גופא אפשר לומר ג"כ שני אופנים (ע"ד הנ"ל בנוגע למשיחת מלך בן מלך): (א) שנשיאותו החלה מאז. (ב) אחרי ה"משיחה" בשנת תרנ"ד, אגלאי מילתא למפרע, שהוא הי' הנשיא תיכף לאחר הסתלקות אביו.

כב. אבל באמת, מהרמב"ם משמע, שהמשיחה של מלך בן מלך אינה כדי לפעול את המלוכה שלו: באומרו את הדין¹⁵⁹, שמלך בן מלך "שהיתה שם מחלוקת" צריך משיחה, מוסיף הרמב"ם את הטעם – "כדי לסלק המחלוקת".

– מאמר המוסגר: ענין זה מביא הרמב"ם הן בהל' כלי המקדש והן בהל' מלכים, רק עם שינוי: בהל' כלי המקדש הרמב"ם מוסיף "ולהודיע לכל שזהו מלך לבדו". ולכאורה מדוע אינו אומר ענין זה גם בהל' מלכים – מקומו של זה הי' מתאים יותר בהל' מלכים (ששם מדובר אודות עניני מלכים) יותר מאשר בהל' כלי המקדש?

ענינו הק', והואיל להוסיף בה הגהות ותיקונים. המו"ל.
(166) בהנחה אחרת נוסף כאן: שזהו ע"ד וברוגמת
ענין המשיחה, כי המלך "אין יושבין על כסאו"
(רמב"ם הל' מלכים רפ"ב). המו"ל.

(164) רמב"ם הל' שגגות פ"א ה"ד.
(165) בתחילת העמוד המתחיל מכאן, כתב כ"ק
אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: מכאן ואילך לא הוגה.
אמנם, גם המשך השיחה (עד סוף סכ"ו) הי' למראה

לכאורה הי' אפשר לתרץ ע"פ הכלל הידוע¹⁶⁷ שהרמב"ם (בספר היד) סומך על מה שכתב לפנ"ז. ועד"ז בעניננו: מכיון שהל' כלי המקדש באות לפני הל' מלכים, הרמב"ם מקצר בהל' מלכים וכותב רק כללות הענין, וסומך על מ"ש בהל' כלי המקדש.

אבל זהו דוחק גדול, כי: א) כאן מדובר סה"כ על תיבות אחדות, ב) ועיקר: הענין ד"להודיע לכל שזהו מלך לבדו" הוא ענין עיקרי במלוכה, כי מלך אינו (רק) לעצמו, שכאשר הוא נעשה מלך, מתגלים אצלו כחות נעלים יותר, אלא רק עבור העם, שהעם מקבל אותו כמלך,

ובמילא מוכרח להיות ידוע לכל שהוא ה"מלך לבדו",

[ועד"כ כפי שאומר הרמב"ם¹⁶⁸ "אין מעמידין מלך . . לא ספר . . ולא בורסי, לא מפני שהן פסולין אלא הואיל ואומנותן נקלה העם מזולזין בהן לעולם"],

ובמילא הרמב"ם בהל' מלכים הי' צריך לכאורה להדגיש שהמשיחה אינה רק "לסלק המחלוקת" (מאחיו), אלא עבור הענין ד(כבוד) מלוכה גופא, "להודיע לכל שזהו מלך לבדו".

ומזה משמע, שישנם שני ענינים: א) כפי שזהו דין בהל' (כלי המקדש) שמן המשחה, שבזה נוגע גם הענין ד"להודיע לכל שזהו מלך לבדו"; ב) כפי שזהו דין בהל' מלכים, שמצד זה מספיק הטעם ד"לסלק המחלוקת". ואכ"מ. –

בנוגע לעניננו: מזה שהרמב"ם אומר שטעם המשיחה הוא "כדי לסלק המחלוקת", מובן, שהמשיחה אינה רק כדי לפעול מלוכה, אלא כדי לשלול ("באִוָּרְעָנָעוֹן") ענין צדדי (מחלוקת וכו'), אבל המלוכה שלו נעשית תיכף לאחר מיתת אביו.

ועד"ז בעניננו, שאע"פ שה"משיחה" של אדמו"ר נ"ע נעשתה רק בשנת תרנ"ד, הרי עי"ז איגלאי מילתא למפרע שנשיאותו החלה מיד בשנת תרמ"ג.

כג. אמנם הסברה זו אינה מספיק. כי: א) יש דיעות¹⁶⁹ שגם המשיחה של מלך בן מלך שהיתה שם מחלוקת פועלת את המלוכה שלו. ב) אפילו לפי דעת הרמב"ם שזהו רק "כדי לסלק המחלוקת", הרי זה גופא שהמלוכה שלו היא באופן שיכולה להיות עלי' מחלוקת (מצד אחיו) מראה, שמלכותו אינה בשלימות.

אבל באמת כל השקו"ט הנ"ל אינו נוגע לעניננו, כי בנדון דידן הנשיאות של אדמו"ר נ"ע מלכתחילה החלה תיכף לאחר הסתלקות אביו.

הביאור בזה:

דברי נחמ"י חאה"ע סמ"ח. שו"ת אבנ"ז יו"ד ששי"ב.
שו"ת צפע"נ ווארשא סמ"ח. סרצ"ד (הובא בצפע"נ
(מלוקט) להל' כלי המקדש שם). ועוד.

167) יד מלאכי כללי הרמב"ם כלל ו.
168) הל' מלכים שם ה"ו.
169) רש"י ד"ה ומפני – כריתות ה, ב. וראה שו"ת

בענין ד"משיחה" יש חילוק בין מלך כפשוטו, בזמן הבית, ונשיא בזמן הגלות. מלך כפשוטו צריכים למשוך בגשמיות – בשמן כפשוטו. אי אפשר להמיר זאת בענינים גשמיים אחרים, ועאכו"כ לא בענינים רוחניים. משא"כ אצל נשיא בזמן הגלות, אע"פ שזהו ענין של מלך, מכל מקום, אין ענין של משיחה בגשמיות* – גם לא ע"י שמן אפרסמון, לא מצינו משיחה זו לא אצל ריש גלותא בבבל ולא אצל רבנו הקדוש. וצע"ג בנוגע למלכי ונשיאי בזמן בית שני.

אלא ענין המשיחה אצל נשיא בזמן הגלות הוא ענינים אחרים – בעניני הנשיאות שלו. – וע"ד ההלכה – כלים שעשה משה משיחתו מקדשתו מכאן ואילך עבודתו מחנכת¹⁷⁰. שבוה יש כמה ענינים (נוסף ע"ז שיושב על כסא), ובכללות: הנהגת הנשיאות שלו, וזה שהעם מקבל אותו לנשיאם.

"עבודתה" בנוגע לנשיאות כבדו"ד – הוא לומר חסידות – לא רק לחזור חסידות, אלא לומר חסידות. ואדרבה – בזה מתבטא עיקר ענין הנשיאות, להרים דת האמת כו' ולהלחם מלחמת ה' (היצר) כו' לעשות משפט¹⁷¹, יפוצו מעינותיו חוצה.

מצינו אצל אדמו"ר נ"ע, שהוא החל לומר חסידות (כמ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר בראשי פרקים הנ"ל¹⁷²) מיד לאחר הסתלקות אביו: "מאמר הראשון אשר אמרו ברבים ביום ב' דחג הסוכות" – שזה עוד הי' ב' הימים שלאחרי ההסתלקות [הענין דשבעת הימים לגריעותא (אבילות) נתבטל מיד כשנעשה סוכות¹⁷³, אבל בודאי יש ענינים למעליותא בשייכות להסתלקות שיש להם שייכות לז' ימים הראשונים] – הנה ב' ימים אלו כבר אמר חסידות ברבים.

כד. עדיין¹⁷⁴ יכולים להתווכח ("זיך דינגען") על זה – אך יש על זה רמז גלוי: המאמר שאדמו"ר נ"ע אמר בחג הסוכות הנ"ל "מתחיל כתר יתנו לך", שכתר הוא ענין הכי עקרי בענין המלוכה**.

(*) ולא אשתמיט בשום מקום לומר שמשחו רבנו הקדוש (ונשיאים שלפניו). ועוד באם משחוהו (או כיו"ב) אין מקום לשאלתו כגון אני מהו כו' (הוריות יא, ריש ע"ב).

(**) ראה מג"א (י, ט-יא ובפרש"י שם) דכתר לא ניתן בפועל. וראה רמב"ם הל' מלכים רפ"ב וה"ה שם. ועוד.

174) בהנחה נרשם כאן: עקשנים ו"צלח'תניקעס" (עדיין יכולים כו'), וכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א השמיט זאת [ועד"ז בחזרת ר' י.כ.: ובאם יש כאלו שמתעקשים – כותב הרבי נשיא דורנו עוד פרט בסיפור כו']. המו"ל.

170) שבועות טו, רע"א. וש"נ.
171) רמב"ם הל' מלכים פ"ד ה"י. וראה שם פ"א ה"ח.
172) ע' 11.
173) שו"ע או"ח סתקמ"ח ס"ז.
174) ע' 11.

ובפרט לפי איך שמבאר בעל יום ההולדת בכמה מאמריו¹⁷⁵ ענין הכתרים שבני ישראל עושים (ע"י המלאכים) עבור הקב"ה, ומביא את משל המדרש¹⁷⁶ מבני המדינה שעשו ג' כתרים למלך, והמלך נטל אחד לעצמו ושנים נתן בראש בניו. שמזה מובן, שה"כתר יתנו לך" קשור גם לכתרים שנותן בראש בניו.

עוד נקודה בזה: ה"כתר יתנו לך" נפעל ע"י בני המדינה, העבודה של בני ישראל, כמאחז"ל¹⁷⁷ שמט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל (כפי שמביא בעל יום ההולדת במאמרו¹⁷⁸). ז.א. בני ישראל הם אלו המכתירים את הקב"ה (וזה עובר ע"י מלאכים). שבכללות זוהי העבודה דר"ה, כשבני ישראל פועלים את ה"תמליכוני עליכם"¹⁷⁹.

ובדיוק כמו שהענין ד"תמליכוני עליכם" ("כתר יתנו לך") קשור עם ה"ראש" בזמן (ראש השנה) – עד"ז זה קשור עם ה"ראש" דבני ישראל.

כה. מכל הנ"ל מובן, שזה גופא שאדמו"ר נ"ע אמר מאמר חסידות ברבים תיכף לאחר הסתלקות אביו, ואף מאמר המתחיל כתר יתנו לך, ובפרט שזה נאמר בחג הסוכות הקשור עם שלמה המלך, וחנוכת הבית¹⁸⁰ ע"י וישב שלמה על כסא הוי"ו¹⁸¹ – זה גופא הוא ענין המשיחה והתחלת הנשיאות בפועל. ולא זקוקים להסברה הנ"ל דאיגלאי מילתא למפרע.

אבל עדיין אינו מובן: לפ"ז, מדוע אדמו"ר נ"ע המתין עם קביעת מקום תפלתו בבית הכנסת במקום שהתפלל אביו עד תרנ"ד?

זוהי שאלה בפני עצמה, שאינה נוגעת ואינה גורעת בביאור בנדו"ד. ושכל אחד יתרץ לעצמו.

וי"ל קרוב לודאי שאדמו"ר נ"ע לא קבע מקום תפלתו במקום אביו עד תרנ"ד מפני כבוד אחיו הגדול. ואח"כ אחיו נסע, או שלאחר תרנ"ד (אחרי עשר שנים) כבר לא הי' אפשר לדחות זאת (שינוי מקום תפלתו) מאיזה סיבה.

כו. מכיון שאדמו"ר נ"ע נעשה נשיא בישראל בשנת תרמ"ג (כמבואר לעיל), נעשית השנה מאה שנה מהתחלת נשיאותו – במילא בשנה זו, ובפרט בכ"ף מרחשון, יום הולדתו, כשמזלו גובר¹⁸², מקבל כאו"א נתינת כח במיוחד מאדמו"ר נ"ע להתנהג בכל הענינים בדרכיו,

¹⁷⁵ (178) סה"מ תרמ"ג ע' קלה. המשך תער"ב שם ע' קעג. שם ע' רכג. ע' שפט. ובכ"מ. המו"ל.

¹⁷⁶ (179) ר"ה טז, א. לר, ב.

¹⁷⁷ (180) הפטורת יום ב' דחגה"ס (מ"א ח, ב ואילך).

¹⁷⁸ (181) דה"א כט, כג.

¹⁷⁵ (178) סה"מ תרס"ה ע' קמז. המשך תער"ב ח"א בתחלתו. סה"מ עזר"ת ס"ע קצג"ד. עטר"ת ע' שפז. המו"ל.

¹⁷⁶ (179) ויק"ר פכ"ד, ח.

¹⁷⁷ (177) ראה הערה בסה"מ תש"ד ע' 213. וש"נ.

שבכללות זהו – התעסקות בהפצת המעיינות חוצה. ובמיוחד – לימוד התורה, מבצע תורה, נגלה דתורה ביחד עם פנימיות התורה (בהקדמת ברכת התורה), כפי שהי' אצל אדמו"ר נ"ע, שביום ב' דחגה"ס היתה אמירת דא"ח עם הד"ה כתר יתנו לך, וביחד עם עבודת התפלה, ש"כתר יתנו לך" קשור עם עבודת התפלה, שע"ז מלאך מט"ט קושר כתרים לקונו, שבתפלת ישראל זקוקים למלאכים שיהי' גפיף להון ומנשק להון כו¹⁸². ובפרט שכ"ף חשון בשנה זו חל ביום השבת, ששבת קשורה עם (פנימיות הנפש, שזהו בכללות – כח ה)תענוג, שהוא פנימיות הכחות. שבתורה זהו פנימיות התורה. וע"י כללות מעשינו ועבודתינו עכשיו ובמיוחד ע"י הפצת המעיינות חוצה, מקרבים וממהרים עוד יותר את הקאתי מר דא מלכא משיחא¹⁸³, במהרה בימינו ממש. כזו. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה וה' פקד את שרה (נדפס לעיל).

– שיחה ד' –

כח. כרגיל ללמוד פסוק בפרשת השבוע עם פירוש רש"י, ובהמשך להמדובר לעיל אודות ענין האחדות, נתעכב על פירוש רש"י בענין זה. ויש לדבר בשני האופנים: הן בחיוב – ענין שעליו רש"י מתעכב, והן בשלילה – קושיא בפשוטו של מקרא (שרש"י הי' צריך לתרץ) ולכאורה לא מצינו שרש"י יתרץ זאת בפירושו, [וכמדובר כמה פעמים¹⁸⁴, שמכיון שרש"י מפרש פשוטו של מקרא, צריכים לומר, שכל שאלה המתעוררת בפשט הכתובים מתורצת בפירוש רש"י על התורה]. כט. מכיון שחזרו לעיל את המאמר על הפסוק¹⁸⁵ "וה' פקד את שרה", נתעכב גם על הפרש"י עה"פ:

רש"י מעתיק מהפסוק "וה' פקד את שרה", ומוסיף "וגו",

[שכמדובר כמה פעמים¹⁸⁶, זה מראה שגם התיבות הבאות בפסוק נוגעות לפירושו. ואינו מובן בנדון דידן: לכאורה בפרש"י זה נוגע רק הענין ד"וה' פקד את שרה", ואדרבה – לכאורה התיבות הבאות "כאשר אמר . . . כאשר דיבר" הן בכלל סתירה לפרש"י זה, וכפי שיתבאר לקמן],

ומפרש: "סמך פרשה זו [וכמ"ש בכמה דפוסים¹⁸⁷ תיבת "לכאן". ועכ"פ זוהי כוונת רש"י, שמדוע כתובה פרשת "וה' פקד גו" בהמשך למעשה אבימלך –] ללמדך שכל

182) ראה זח"א כג, ב. ח"ב רא, ב. ועוד.

183) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – נדפסה (גם)

בכש"ט הוצאת קה"ת בתחלתו. ובכ"מ.

184) ראה "כללי רש"י" (קה"ת, תנש"א) ע' 72.

רש"י.

185) פרשתנו (וירא) כא, א.

186) ראה "כללי רש"י" שם ע' 99; 103. ורש"י.

187) ראה פרש"י הוצאת ברלינר.

המבקש רחמים והוא צריך לאותו דבר [שאברהם הי' "צריך לאותו דבר", שיהי' אצלו "וילדו"] הוא נענה תחילה, שנאמר¹⁸⁸ ויתפלל וגו' וסמך לי' וה' פקד את שרה שכבר פקדה כבר קודם שריפא את אבימלך".

מתעכבים על זה כל מפרשי רש"י¹⁸⁹: מהי מלכתחילה השאלה בכך ש"סמך פרשה זו" – הרי זהו מקומה (לפי סדר הזמנים) של פרשה זו:

בהתחלת הפרשה¹⁹⁰ מסופר אודות המלאכים שבאו לאברהם, שאחד בא "לבשר את שרה" ואחד – להפוך את סדום; ובהמשך לזה מספר הפסוק כיצד המלאכים הלכו משם לסדום; אחרי הפיכת סדום אברהם נפרד מלוט [כפי שמבאר רש"י¹⁹¹ כי "פסקו העוברים ושבבים" (ובמילא לא היו לו אורחים)] לגרר, מקומו של אבימלך, ושם הי' המעשה עם שרה; ואח"כ "וה' פקד את שרה" –

וא"כ כיצד אפשר לומר ש"סמך פרשה זו ללמדך כו'?"

מפרשי רש"י¹⁹² מקשרים זאת עם השקלא וטריא בגמרא¹⁹³ ששרה נפקדה בראש השנה ושלידת יצחק [שהיתה בפסח] היתה לשבעת חדשים ו"מקוטעין".

אבל: (א) זהו שקלא וטריא בחלק ההלכה שבתורה, לא בפשוטו של מקרא. [וכמדובר כמה פעמים¹⁹⁴, שמפרשי רש"י הנ"ל מבארים פירוש רש"י ע"ד ההלכה וע"ד הדרוש כו', אבל לא (תמיד) ע"ד הפשט]; (ב) רש"י בכלל אינו מביא את השקלא וטריא האם לידת יצחק היתה לשבעה חדשים וכו'.

ל. אח"כ צריך להבין את דברי רש"י שמהסמיכות לומדים "שכל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה":

בענין ד"הוא נענה תחילה" החידוש אינו רק ב"תחילה" (שה"הוא נענה" הי' מתקיים בין כך, אלא "מבקש רחמים על חבירו" פועל שהוא נענה תחילה, קודם לחבירו) – אלא גם ב"הוא נענה": עיקר מה שנפעל ע"י "מבקש רחמים על חבירו" הוא ש"הוא נענה", אלא שבזה מיתוסף עוד תוספת מעלה, שהוא (לא רק "נענה", אלא) "נענה תחילה". וכמובן מכמה מדרשי חז"ל שבהם מובא ענין זה.

ובכן, אינו מובן: כיצד אפשר ללמוד משם ש"המבקש רחמים על חבירו" . הוא נענה – הרי הפסוק עצמו ממשיך, שה"וה' פקד את שרה" בא (לא מפני שאברהם התפלל בעד חבירו, אלא) "כאשר אמר . . . כאשר דיבר" – מצד הבטחת הקב"ה;

(192) רא"ם, לבוש האורה, שפ"ח.

(193) ר"ה יא, א.

(194) ראה "כללי רש"י" שם ע' 71; 164. וש"נ.

(188) פרשתנו כ, יז.

(189) רע"ב, רא"ם, גו"א, לבוש האורה, שפ"ח, ועוד.

(190) יח, ב ואלך ובפרש"י (ב).

(191) כ, א.

וכפי שמפרש רש"י שהפסוק לומד מזה את שני הדברים: לא רק "כאשר דיבר – בלידה", אלא גם "כאשר אמר – בהריון" (הענין ד'וה' פקד את שרה"),

ושתי ההבטחות ("כאשר אמר . . . כאשר דיבר") היו לפני מעשה אבימלך, כפי שרש"י עצמו מפרש "והיכן הוא אמירה והיכן הוא דיבור, אמירה ויאמר אלקים אבל שרה וגו'".¹⁹⁵ דיבור הי' דבר ה' אל אברהם בברית בין הבתרים¹⁹⁶ כו".

והתמי' בכל הנ"ל גדולה עוד יותר: לאחר שרש"י מעתיק מהפסוק את התיבות "וה' פקד את שרה", מוסיף "וגו'", שפירושו שיסתכלו בתיבות הבאות – וע"פ הנ"ל נמצא, שהם סתירה לפרש"י זה?

[אפילו בלי ההוספה ד"וגו'", ג"כ אינו מובן פרש"י זה; אבל כאשר רש"י עצמו מוסיף את ה"וגו'", הרי זה מגדיל את התמי' הנ"ל].

וכפי שיתבאר לקמן.

לא. בפרשתנו יש גם ענין שלכאורה אינו מובן בפשוטו של מקרא, ורש"י אינו מפרש זאת:

בקשר לזה שהקב"ה חריב את סדום ועמורה ושתי הערים האחרות מפני מעשיהם הרעים – מסופר בפרשה אריכות שלימה רק אודות סדום, כיצד המלאכים באו לשם וראו את המעשים הרעים שם וכו'. ואח"כ אומר הפסוק¹⁹⁷ "וה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש גו'", "ויהפוך את הערים גו"¹⁹⁸ – "ארבעתן (סדום, עמורה, צבונים ו... [כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך ושאל אצל אחד: נו – מה שמה של העיר הרביעית?]) (יושבות בסלע אחד והפכן מלמעלה למטה כו"¹⁹⁹ [מלבד צוער, שאודותה ביקש לוט "הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה והיא מצער אמלטה נא שמה . . . ותחי נפשי", ובקשתו נתקבלה – "לבלתי הפכי את העיר אשר דיברת"²⁰⁰].

ואינו מובן כלל:

(א) מדוע מסופר אריכות רק אודות סדום, ואח"כ כתוב "וה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש"? ממה נפשך: אם בעמורה היתה אותה רשעות כבסדום, הפסוק הי' צריך לספר על כך, ובאם לאו – מדוע מגיע לעמורה אותו עונש כסדום?

(ב) מדוע כתוב "המטיר גפרית ואש" רק על סדום ועל עמורה ולא על שתי הערים האחרות, ששם כתוב רק "ויהפוך"?

(ג) כיצד מתאים הלשון "המטיר", שפירושו ירידת מטר וגשם, על גפרית ואש – הרי הם שני ענינים נפרדים?

(198) שם, כה.
(199) פרש"י עה"פ.
(200) שם, כ"כא.

(195) לך לך יז, יט.
(196) שם טו, א.
(197) יט, כד.

בשלמא במבול מבאר רש"י²⁰¹ מדוע שם כתוב "ויהי הגשם על הארץ" ובמקום שני²⁰² "ויהי המבול", כי "כשהורידן הורידן ברחמים, אם יחזרו יהיו גשמי ברכה וכשלא חזרו היו למבול" – אבל בנדון דידן רש"י אינו מבאר מדוע כתוב "והמטיר" על גפרית ואש*. שכל דיוקים אלו אינם מובנים בפשוטו של מקרא, ובמילא לכאורה הי' צריך רש"י לפרשם, ואעפ"כ הוא אינו מפרשם.

וכפי שיתבאר לקמן כיצד או שמלכתחילה אין זו קושיא אצל ה"בן חמש למקרא"²⁰³ בפשוטו של מקרא, או שמבין זאת ממה שרש"י כבר ביאר בפירוש שלפני זה (ולא בפירוש שלאחרי זה, ואפילו לא בפסוק מפורש, כי הבן חמש עדיין לא למד זאת, מלבד אם רש"י מביא זאת במקום שבו אוחז הבן חמש).

לב. בכדי לסיים בדבר טוב – ידובר אודות הוראה שמפיקים מהענין הראשון בפרש"י, "ללמדך שכל המבקש רחמים על חבריו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה" – בגודל הענין דאהבת ישראל:

כאשר חסר למישהו משהו, זוהי מצות עשה שיתפלל להקב"ה שימלא לו זאת²⁰⁴.

והמדובר הוא בכל זמן, ובנוגע לכל אחד ואחת, גם נשים. בנוגע ל(נוסח ו)זמן התפילה, שהוא מדרבנן²⁰⁵, זהו דוקא אצל אנשים (ויש בזה שקלא וטריא שלימה), אבל בנוגע לכללות ענין התפילה על מה שחסר למישהו, זוהי מצות עשה על כל אחד ואחת להתפלל לה'.

והנה, כאשר חסר למישהו איזה דבר, ניגש אליו היצר ("דער קלוגינקער") וטוען: לכל לראש תקיים את המצות עשה ותתפלל להקב"ה שיתן לך את מה שחסר לך. איזה מקום יש ללכת לראות האם חסר לחברך אותו דבר, ושיתפלל בעד חבריו? הרי "חייך קודמים"²⁰⁶ (כפי שמביא אדמו"ר הזקן באגרת הקודש²⁰⁷)!

ועל זה ישנו הלימוד מרש"י בפרשתנו על גודל הענין דאהבת ישראל – שאם חסר למישהו דבר מסויים, שיסתכל האם לא חסר אותו דבר אצל חברו, ובאם כן – הנה "כל המבקש רחמים על חבריו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה"!

(* ואין לתרץ שרש"י סמך על מ"ש גבי המבול, שכ"ה כאן, גבי המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש, שבתחלה הורידן ברחמים (ירד מטר) אולי יחזרו בתשובה, וכשלא חזרו נעשו לגפרית ואש – שהרי א"כ הי' צ"ל הפיכת המים מברכה להיפך הברכה (מים הזדונים) – ולא.. לגפרית ואש (היפך דמים, ולא היפך דברכה).

201) נח ז, יב. וראה שיחת ש"פ נח (לעיל ע' 000
ואילך. ע' 000 ואילך).
202) שם, יז.
203) אבות פ"ה מכ"ב.
204) רמב"ם ריש הל' תפלה. וראה שרש מצות
התפלה רפ"א (סהמ"צ להצ"צ קטו, א).
205) כס"מ לרמב"ם שם. שו"ע אדה"ז או"ח סק"ו
ס"ב.
206) ב"מ סב, א.
207) ס"ט (קכד, ב).

ועד כדי כך הוא הלימוד על אהבת ישראל להתפלל על חבריו, עד שאפילו אם חבריו אינו זקוק כל כך לדבר זה כפי שהוא זקוק אליו – גם אז עליו להתפלל בעד חבריו, ודוקא אז הוא נענה תחילה.

כפי שהי' במקרה זה אצל אברהם ואבימלך: בזה שאברהם התפלל עבור אבימלך שיתרפא ויוכל להוליד, מדובר שלאבימלך יולדו ילדים נוספים, אחרי שכבר היו לו ילדים לפני זה; משא"כ לאברהם עצמו לא היו ילדים (משרה), והי' צריך להיוולד לו יצחק, ואח"כ יהי' "וארבה אותך במאוד מאוד"²⁰⁸, "והפרתי אותך במאוד מאוד"²⁰⁹, "והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים"²¹⁰ – שזהו באין ערוך יותר מכמה שאבימלך הי' צריך. אם הי' נולד לאבימלך ילד נוסף – מהי כבר הגדולה? משא"כ אצל אברהם הי' צריך להיוולד בנו יחידו, "וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק"²¹¹! ואעפ"כ נאמר שאברהם התפלל תחילה על אבימלך, ולכן הוא נענה תחילה והקב"ה עשה שאברהם יתברך בלידת יצחק!

לג. ומזה ישנה ההוראה עד כמה צריכה להיות אהבת ישראל, שאפילו כאשר יהודי צריך לאותו דבר, עליו לכל לראש להסתכל האם לא חסר אותו דבר אצל חברו ואז להתפלל על חברו.

והוראה זו שייכת לכאו"א מישראל – מכיון שלמדים זאת מהנהגתו של אברהם אבינו, "אחד הי' אברהם"²¹², שהוא הי' היהודי הראשון.

ומכיון שרש"י מביא זאת בפירושו על התורה, מובן שזוהי הוראה גם עבור "בן חמש למקרא" – שכאשר חסר לו משהו, לכל לראש עליו ללכת להסתכל האם לא חסר דבר זה אצל חברו, ולבקש מהקב"ה עבור חברו, ואז הוא נענה תחילה.

כלומר, שהענין דאהבת ישראל כפי שמתבטא בכך שמבקש רחמים על חברו הוא מהענינים שמהם אדם אוכל פירותיהם בעולם הזה²¹³, מקבלים על זה שכר בעולם הזה, שאם הוא צריך לאותו דבר (שעליו התפלל על חברו), הוא נענה תחילה.

וכאן אינה נוגעת כוונת המתפלל: אפילו אם הוא מתפלל בעד חברו כי הוא יודע שעיי"ז יהי' הוא נענה תחילה – גם טוב, כי למאי נפקא מינה בנוגע לחבירו מדוע הוא מתפלל, העיקר שהוא מתפלל והקב"ה ממלא בקשתו ותפילתו. ולכן מקבל המתפלל את השכר שהוא נענה תחילה.

(208) לך לך יז, ב.

(209) שם, ו.

(210) פרשתנו כב, יז.

(211) יהושע כד, ג.

(212) יחזקאל לג, כד.

(213) פאה פ"א מ"א. שבת קכז, א.

ולא כפי שזהו ב"כל הבורח מן הכבוד הכבוד רודף אחריו"²¹⁴: אם מישוהו יברח מן הכבוד כי הוא יודע שאז הכבוד ירדוף אחריו, והוא אף מכריז זאת, שיידעו שזה שהוא בורח מכבוד הוא מפני שאז הכבוד ירדוף אחריו – מובן איזה מקום יש לזה;

משא"כ בנדון דידן לא נוגעת כל כך כוונת המתפלל, אפילו אם הוא חושב שהוא מתפלל על חבריו מפני שהוא נענה תחילה, הרי לפועל אין נפקא מינה בנוגע לחבירו, שהרי הלה מקבל את מה שחסר לו.

כפי שזהו אצל אבימלך ואברהם: אפילו אם אברהם התפלל בעד אבימלך מפני שידע שהוא נענה תחילה, מהי הנפקא מינה לאבימלך – העיקר שהוא נתרפא. ובמילא מקבל אברהם את השכר על זה שהוא נענה תחילה.

וע"ד כפי שזהו במצות הצדקה: איתא בספרי²¹⁵ "מאבד סלע מתוך ידו ומצאה עני" המאבד קיים מצות הצדקה. כי ע"י הסלע נעשה "החיית נפש העני"²¹⁴, ולמאי נפקא מינה מה היתה כוונת המאבד. וכידוע בשם הבעש"ט²¹⁷ שמצות הצדקה היא מהמצוות שבהן לא נוגעת כוונה.

לד. ועי"ז שאצל בני ישראל תהי' אהבת ישראל במיוחד, ובאופן הנ"ל – זה ימהר עוד יותר את ביטול הגלות, שבאה בסיבת היפך אהבת חינום²¹⁸.

ובקרב ממש נבוא לזמן כשיהי' "בהר ה' יראה" (כמ"ש בסוף פרשתנו²¹⁹), בבית המקדש השלישי, "מקדש אדני-כוננו ידיך", במהרה בימינו ממש.

— שיחה ה' —

לה. בזהר פרשתנו²²⁰ מסופר סיפור, שר' אחא פעם הלך לעיירה ("א שטעטל"), כפר טרשא, שמפני מעשים בלתי רצויים בכפר זה היתה גזירה על יושבי הכפר, ומסופר אודות ביטול הגזירה ע"י פעולתו של ר' אחא (הקשורה עם ענין הקטורת כו'). אח"כ יצאה בת קול שר' אחא צריך גם לפעול שיושבי הכפר יעשו תשובה, ו"קם ואחזור להו בתשובה שלימתא, וקבילו עליהו דלא יתבטלון מאורייתא לעלם (שבכפר זה תמיד ילמדו תורה), ואחליפו שמא דקרתא וקארון לה מאתא מחסיא".

מתעכב על זה אאמו"ר בהערותיו על הזהר²²¹, ומבאר בענין שינוי השם של הכפר – "כי שנוי השם מועיל לבטל הגזירה ע"ד האמור בר"ה דט"ז ע"ב". וממשיך לבאר: "והחליפו מכפר למתא ומטרשא למחסיא, כי כפר רומז על גבורות ודינין", ומביא על

(214) ראה עירובין יג, ב.

(215) תצא כד, יט.

(216) תנחומא משפטים טו.

(217) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סקס"ד (קט, א).

(218) יומא ט, ב.

(219) כב, יד.

(220) ח"א קא, א ואילך (במהנ"ע).

(221) לקוטי לוי"צ לזח"א ע' סט.

זה כמה גימטריאות המראות שכפר קשור עם גבורות ודינין. ובפשטות הקשר של כפר לגבורות ודינין הוא, שכפר הוא קטן, מקום צר יותר. "וטרשא פירושו אבן וסלע קשה (שאינם מצמיחים), ג"כ בחי' גבורות ודינים, ומצד זה הי' שם מגפה ר"ל. והחליפו למאתא מחסיא, מתא הוא עיר גדולה בחי' חסדים (ובפשטות – שעיר לגבי כפר הוא רחבות, ענין החסדים), מתא אותיות אמת, מאמת נמשך חיים. . מחסיא הוא מלשון חס, והוא שחס הקב"ה עליהם, ונמנע המגפה מהם כו".

וצריך להבין:

(א) מהי ההוראה מזה בעבודת האדם?

(ב) מהו הקשר בין הענין שאותו מבאר בהערה (בביאור שינוי השם מכפר טרשא למאתא מחסיא) לזה שהתשובה של יושבי הכפר התבטאה בכך ש"קבילו עליהו דלא יתבטלון מאורייתא", לימוד תורה תמיד (שאת זה אין אאמו"ר מבאר בהערה)?

(ג) ע"פ המבואר בהערה נמצא ששינוי השם קשור עם ביטול הגזירה – ובמילא ע"פ סדר הי' צריך להיות כתוב לעיל בזהר, היכן שמדובר אודות ביטול הגזירה, אודות שינוי השם, ואח"כ אודות התשובה של יושבי הכפר. ומדוע הסדר הוא להיפך – שקודם מדבר אודות ביטול הגזירה, אח"כ אודות התשובה שלהם, ולבסוף אומר "ואחליפו שמא דקרתא וקארונו לה מאתא מחסיא"?

והעיקר מה שצריך להבין הוא, כאמור, כיצד הענין הוא בעבודת האדם.

וכפי שיתבאר לקמן.

לו. בנוגע לביאור בפרש"י על "וה' פקד גו'" – שרש"י אומר "סמך פרשה זו" – אצל "בן חמש למקרא" מלכתחילה אין זו קושיא, כי הוא מבין זאת ממה שכבר למד כמה פעמים לעיל; והענין הוא כל כך פשוט, עד שרש"י אינו צריך לפרש זאת כלל – הבן חמש מבין זאת מעצמו:

מצינו מיד בפ' בראשית, בבריאת האדם, שקודם מספר הפסוק²²² אודות בריאתו בכללות כשהפסוק מדבר אודות יום שישי למעשה בראשית, ולאחר שהתורה מסיימת את הסיפור דששת ימי בראשית, חוזרת לסיפור בריאת האדם, ומתחילה שוב לספר מתחילת בריאתו²²³, עם כל הפרטים ופרטי פרטים, ובריאת חוה וכו'.

ולכאורה: מכיון שבין-כה מספרת התורה אח"כ אודות בריאת האדם עם כל הפרטי פרטים – מדוע צריכים לומר זאת מקודם בקיצור ובכללות?

אלא שאצל "בן חמש למקרא" אין זו קושיא מעיקרא: מכיון שהתורה רוצה לספר אודות ששת ימי בראשית ומה נברא בהם, הרי אי אפשר להחסיר את יום השישי; ולכן

(223) שם ב, ז ואילך.

(222) בראשית א, כו ואילך.

מוכרחת התורה לסיים את הסיפור דששת ימי בראשית ולהזכיר את בריאת האדם, אמנם ללא כל הפרטים, אבל עכ"פ בכללות, ואח"כ מתחילה התורה לספר אודות האדם עם כל הפרטי פרטים.

ועד"ז מצינו בנח: בסוף פ' בראשית כתיב²²⁴ "ויולד נח את שם את חם ואת יפת", ואח"כ, בריש פ' נח, כתוב שוב "אלה תולדות נח . . ויולד נח שלושה בנים את שם את חם ואת יפת". והטעם לזה הוא בפשטות: בפרשת בראשית מספרת התורה "זה ספר תולדות אדם"²²⁵ – מפורטים הדורות שמאדם ועד נח, ולכן מספר הפסוק מי היו תולדות נח; ואח"כ מתחיל הפסוק את הסיפור בפרטיות, כמו "רבה רעת האדם בארץ גוי"²²⁶ ואודות המבול כו', ולכן חוזרת התורה שוב אודות נח ותולדותיו.

לז. ועפ"ז יובן גם בעניננו: השאלה שמפריעה לרש"י בפסוק כאן – "סמך פרשה זו" – היא: הרי פרשת וירא באה כהמשך לפ' לך, ששם מסופר כיצד הקב"ה הבטיח לאברהם בברית בין הבתרים שיהי' לו בן, ואח"כ כיצד הוא נימול, שזה הביא ל"וירא אליו ה'",²²⁷ ואח"כ מספר הפסוק כיצד הקב"ה שלח את המלאכים לאברהם ושרה ובישרו לו "שוב אשוב אליך . . והנה בן לשרה אשתך גוי", אלא שבזה היתה שליחות נוספת להפך את סדום.

ואינו מובן: לכאורה, לכל לראש היתה התורה צריכה לסיים את הסיפור כיצד סוף-סוף נתקיימה הבטחת הקב"ה אודות לידת יצחק, ואח"כ לספר אודות הפיכת סדום וכו'? [ואח"כ, עבור ההמשך שלאחרי זה, יכול הפסוק לחזור (אם יש צורך) שוב אודות לידת יצחק, עכ"פ בכללות].

ומכיון ש"סמך פרשה זו" [ולפי כמה גירסאות צריך להיות כתוב ברש"י "זו כאן"] – שהתורה משנה את הסדר, ובמקום לסיים קודם את הסיפור דלידת יצחק, התורה דוחה זאת עד אחרי הסיפור אודות אבימלך – מובן מזה שיש בזה לימוד, ואומר רש"י: "ללמדך שכל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה כו'".

לח. אמנם, אצל ה"בן חמש למקרא" זה אינו "חלק" לגמרי:

הוא יודע שבתורה שבכתב כל ענין, כולל סדר הכתובים, הוא בתכלית הדיוק, עוד יותר מתורה שבע"פ; ובמילא, שהתורה תשנה את סדר הכתובים, זו מוכרחת להיות (לא סתם לימוד, אלא) הוראה עיקרית. מה כל כך חשוב, שעבור זה כדאי לשנות את הסדר בתורה שבכתב?

(226) ו, ה.

(227) ריש פרשתנו (יח, א).

(224) ה, לב.

(225) שם, א.

ולכן רש"י מוסיף בדיבור המתחיל "וגו'" – כי התיבות הבאות בפסוק נותנות להבין את גודל הענין ד"כל המבקש רחמים על חבריו כו'":

הפסוק מדייק ש"וה' פקד את שרה" הוא "כאשר אמר . . . כאשר דיבר", אשר כפי שמפרש רש"י, ההבטחות של הקב"ה היו כמה זמן לפני זה – ה"כאשר דיבר" הי' "בברית בין הבתרים", שהי' שלושים שנה לפני לידת יצחק²²⁸.

ונמצא, שאע"פ שהיתה הבטחה מהקב"ה, הנה במשך שלושים שנה היא לא נתקיימה; ודוקא כאשר אברהם הי' "מבקש רחמים על חבריו", דוקא זה פעל שהיא תתקיים בפועל!

והרי זהו ענין נפלא ("א געוואלדיקער ענין"), שענין שעבורו חיכו שלושים שנה, הנה עי"ז שהי' מבקש על חבריו, זה פעל במשך כמה רגעים או שעות!

– לא שמים לב לכך, אבל לפי פירוש רש"י, "שפקדה כבר קודם שריפא את אבימלך", נמצא שה"פקדה" נפעל במשך רגעים אחדים. כי הפסוק אומר "ויתפלל אברהם אל האלקים וירפא אלקים את אבימלך גו'". ומובן שהרפואה באה מיד אחרי תפילת אברהם; זה לא נמשך יותר מרגעים אחדים כו'. וברגעים אחדים אלו – שרה נפקדה! ואשר לזה חיכו שלושים שנה!

לט. ומזה ישנה ההוראה בגודל הענין דאהבת ישראל:

אפילו כשחסר ליהודי איזה דבר, ואפילו כשיש לו על זה הבטחה מהקב"ה שהוא יקבל זאת, הרי הוא יכול לחשוב שבהגיע עת רצון להתפלל – הוא יבקש לעצמו, ואין מקום שיבקש עבור שני הצריך לאותו דבר; מכיון שע"י תפילה פועלים רצון חדש למעלה ("יהי רצון")²²⁹ – הנה למה שילך לבקש ולעורר רצון חדש עבור שני, כאשר הוא עצמו זקוק לכך? ואם כבר היתה לו הבטחה מהקב"ה, הרי עליו לנצל את העת רצון להמשיך בפועל את הענין לעצמו, ולא לעורר רצון חדש עבור שני –

אומרים לו, שסמיכת פרשת אבימלך לפרשת "וה' פקד את שרה" היא "ללמדך שכל המבקש רחמים על חבריו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה": הוא צריך לכל לראש להתפלל בעד חבריו, ודוקא זה מביא שהוא נענה תחילה, אפילו בענין שעליו היתה לו מקודם הבטחה מהקב"ה שהוא יקבלו.

והמדובר הוא אפילו קודם מתן תורה (בזמן אברהם), ועאכ"כ שכן הוא לאחר מתן תורה, ובפרט שכללות הענין דאהבת ישראל הוא "כלל גדול בתורה"²³⁰.

(סה"מ תרכ"ו (קה"ת, תשמ"ט) ע' קלב ואילך). ד"ה אריב"ל תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט בתחלתו). ועוד. וראה לקו"ש ח"י ע' 38. וש"נ.

(230) תו"כ ופרש"י קדושים יט, יח.

228) פרש"י בא יב, מ. – בהמשך לזה, ראה שיחת ש"פ חיי שרה (לקמן ע' 000), ובהערת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א שם.

229) לקו"ת פ' ראה יט, רע"א. ד"ה כה תברכו תרכ"ו

וזוהי ההוראה בגודל הענין דאהבת ישראל, שאודותיו "מרעישים" ("מ'שטורעמט") לאחרונה¹⁰¹, וכאן רואים כיצד בפרש"י על התורה ישנה ההוראה בזה.

ומכיון שזה כתוב בפרש"י על התורה, זוהי הוראה אפילו עבור "בן חמש למקרא". ולאידך – זוהי גם הוראה עבור גדולים בשנים, עבור מישהו שהוא כבר בר מצוה, ופעמיים בר מצוה, שלוש פעמים בר מצוה וכו'.

ויש להאריך בזה, ואין כאן המקום.

מ. הביאור בזהר דפרשתנו:

הענין דשינוי השם מכפר טרשא למאתא מחסיא באמת נוגע בזהר בתחילת הענין (כשמדובר אודות ביטול הגזירה), ומה שזה כתוב בסוף הענין, הוא כפי שמצינו בכמה מקומות, שקודם מדובר אודות החידוש שהי' כאן ואח"כ חוזרים לעצם הענין שעמו החלו. כלומר, שהענינים המדוברים בין תחילת הענין בזהר (אודות ביטול הגזירה) ושינוי השם שהי' (המועיל לביטול הגזירה) הוא ע"ד מאמר המוסגר, והענין דשינוי השם נוגע להתחלת הסיפור בזהר.

מא. ההוראה בעבודת האדם מהמסופר בזהר:

החילוק בין כפר לעיר מבואר בדרושים²³¹, ש"אינו דומה בן כרך (עיר) שראה את המלך לבן כפר שראה את המלך, כפי שהי' אצל יחזקאל²³². וברוחניות: בן כפר אינו רגיל לגילוי אלקות, כפי שהי' אצל יחזקאל, שלכן גילוי המרכבה אצלו הי' ב"שטורעם". משא"כ בן עיר כן רגיל לגילוי אלקות, ואצלו "גדול הוי' ומהולל מאוד" כי זהו "עיר אלקינו"²³³.

וזוהו הענין בעבודת האדם מהמסופר בזהר שהי' שינוי השם מכפר למתא (עיר) – שמהפכים מכפר, גבורות ודינים, ששם אין כל כך גילוי אלקות, לעיר, חסדים, שיהי' שם גילוי אלקות.

ועד"ז גם שינוי השם מ(כפר) טרשא ל(מאתא) מחסיא: "טרשא פירשו אבן וסלע קשה" שאינו מצמיח, ומהפכים את זה למקום מצמיח, שבעבודה הוא – "פירותיו של צדיק – מצוות ומעשים טובים"²³⁴. ועי"ז זה נעשה "מחסיא", מלשון חס, כדברי המשנה²³⁵ שע"י מעשים טובים (פירותיהן של צדיקים) קונים פרקליט ("העושה מצוה

233 (233) תהלים מח, ב. אוה"ת שם ע' רעז. סה"מ תרכ"ט שם ע' פה ואילך. ד"ה מגילה נקראת תשל"ט (בדברי משיח שם).

234 (234) ב"ר פ"ל, ו. וש"נ.

235 (235) אבות פ"ד מ"א.

231 (231) אוה"ת מג"א (קה"ת, תש"ג) ס"ע ערה ואילך. סה"מ תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ע' פג ואילך. תער"ב-תרע"ו (קה"ת, תשפ"א) ע' שסח ואילך. ד"ה מגילה נקראת: תשי"ד (סה"מ פורים ס"ע מא ואילך); תשל"ז (שם ע' רמב ואילך); תשל"ט (בדברי משיח ח"ג). (232) חגיגה יג, ב.

אחת קונה לו פרקליט אחד"), "תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות", כלומר שזה חס ומגין עליו.

ועפ"ז יובן גם הקשר בין זה לכך ש"קבילו עליהו דלא יתבטלון מאורייתא לעלם": איתא בגמרא בסוטה²³⁶ "תורה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא" (משא"כ מצוה מגנא ומצלא רק בעידנא דעסיק בה). ועאכו"כ כאשר "קיבלו עליהו דלא יתבטלון מאורייתא לעלם" בודאי שזה חס ומגין ומצלא.

מב. ויהי רצון, שזה יומשך בפועל בהתעסקות במבצע תורה (כמדובר בזה לאחרונה בארוכה²³⁷, וגם לעיל (סכ"ו) בקיצור), בלימוד נגלה דתורה, ובמייוחד – לימוד פנימיות התורה,

ועד באופן ד"גדול לימוד שמביא לידי מעשה" – התעסקות בכל המבצעים האמורים. ועד למבצע של הקב"ה, שהוא חס ומגין על בני ישראל, ועד שמביא את הגאולה האמיתית והשלימה, ובשמחה ובטוב לבב.

מג. [אח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

כעת יחלקו בקבוקי משקה לכל אלו המנהלים מדינות או מוסדות שלא היו כאן ולא קיבלו משקה לא בשמחת תורה ולא בשבת בראשית. ושכל אחד יעשה עם זה התוועדות במקומו, וידבר שם אודות אהבת ישראל ואחדות ישראל ואודות הוספה בהפצת היהדות והפצת המעיינות חוצה, בלימוד התורה וקיום המצוות, במשך כל השנה כולה, ואודות כל המבצעים.

וזה ימהר עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה, באופן ד"וארו עם ענני שמיא", במהרה בימינו ממש.

[באמצע חלוקת בקבוקי המשקה פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א להילדים שיחיו והתחיל לנגן "ווי וואנט משיח נא".]

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

אח"כ נתן את ה"מזונות" לר' מ. שי' י. (עבור האורחים שיחיו).

ההתוועדות הסתיימה בשעה 4:40.

אחרי תפילת מנחה התחיל לנגן "שיבנה ביהמ"ק".

(237) ראה שיחות: יום שמח"ת (לעיל ע' 000); ש"פ בראשית (לעיל ע' 000); ש"פ נח (לעיל ע' 000).

(236) כא, א.

ר"ד ב"יחידות" לגבירים – תנש"א

כשתהי' רגוע יותר, אזי יהי' לך קל יותר למצוא הדרך איך לסדר דרך החיים שלך לאט-לאט, צעד אחר צעד".

הנ"ל ביקש שכ"ק אדמו"ר שליט"א יתפלל עבורו שלא יהיו לו מחשבות זרות ושיהי' לו זכרון ללימוד תורה, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א (כשמצביע על הפתק שמסר הנ"ל): "כתבת כאן השם שלך ושם האם?".

הנ"ל השיב בחיוב, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שיהי' לך רפואה קרובה, ומזל טוב, ובשורות טובות".

• לא' איחל כ"ק אדמו"ר שליט"א (באנגלית): "השי"ת יברך אותך ללכת מחיל אל חיל בגשמיות, בגוף, וברוחניות, ושיהיו לך בשורות טובות אודות ההתקדמות שלך, ואודות כל האנשים סביבך", ונתן לו חתיכת לעקאח באומרו: "שנה מתוקה".

השליח שנלוה אליו אמר שהוא מסייע מאוד לבית חב"ד, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א את השליח: "יש לך קופת צדקה בבית חב"ד? תשים קופת צדקה בבית חב"ד", ונתן לו חתיכת לעקאח נוספת באומרו: "ותשים גם את חתיכת העוגה הזאת בבית חב"ד. יש לך מבקרים בבית חב"ד, אז תתן להם במשך עשרת ימי תשובה, תעשה התוועדות ("פארבריינגען") או משהו כזה, ותתן להם בערב יום כיפור או אולי לפני זה, ושיהי' לשנה טובה ומתוקה".

• א' שאל אם כדאי להמשיך בהשקעה בענין מסויים, או לעבור לענין אחר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בכלל בהמצב

יום רביעי, ז' תשרי

• א' סיפר על בעיותיו הרפואיות בלב, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מהי עצת הרופא? [וכשהנ"ל לא הבין – המשיך:] עצת הרופא. שאלת דעת רופא".

הנ"ל השיב בחיוב, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מה הוא אמר?".

הנ"ל אמר שצריך לעבור זמן עד שיהי' בסדר, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זה יעבור מעצמו, בלי טיפול?".

הנ"ל אמר שעשו טיפול מסויים והלב בסדר עכשיו, וסיפר על עוד בעיות שיש לו באומרו שכל דבר שהוא נוגע בו – הוא מפסיד, כאילו שיש לו איזה "עין הרע" וכו'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בנוגע ל'עין הרע' – צריך לבדוק את התפילין והמזוזות, שתהיינה כשרות. בנוגע למצב הרפואי, למצב הבריאות שלך – צריך לשאול אצל רופא ידיד, שהוא יתעניין בפרטיות במצב שלך, לא בתור קליינט, לא בתור פציינט, אלא בתור ידיד, ואז יתעניין יותר, ובטח ימצא משהו להרגיע, להביא לך מנוחת הנפש, ובמילא תהי' בריא יותר".

הנ"ל אמר שרוצה ללמוד תורה אבל אינו יכול כי אינו מצליח להתרכז ואינו זוכר, וזה מייאש אותו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "לתקן הזכרון – זהו לא ע"י הדאגה על דבר זכרון, או הדאגה על דבר בריאות – כי זה משפיע דוקא להיפך. כשאדם דואג – זה אינו מניח לטיפול הרפואי לפעול בשלימות.

עתה הכלכלי – "ושאל (באנגלית):
"אתה מבין עברית?"

הנ"ל: עברית.

הכלכלי יותר – אזי תתבוננו, תחקרו
ותתייעצו עם ידידים, אם יש מה
לשנות, והמשיך (באנגלית): "ושתהי'
לך שנה מתוקה", ונתן לו חתיכת
לעקאח באומרו (בלה"ק): "לשנה טובה
ומתוקה".

הנ"ל ביקש ברכה בעניניו, ואמר
כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בשורות טובות,
לשנה טובה ומתוקה בכל ענינים האלו.
בשורות טובות".

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בלה"ק):
"עברית. – מצב הכלכלי עתה איננו
ברור, ולכן אין כדאי לשנות או להרחיב
או להשקיע ממון נוסף, כי אם להמשיך
במה שעשו עד עתה, באותה המדה,
מבלי להוסיף בזה. וכשיתברר המצב

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לע"נ

מרת חי' קלארא ע"ה

בת משה דובער הי"ד

לרגל היאָרצייט, כ' מרחשון

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והיא בתוכם

בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

תיכף ומיד ממש

לז"נ

הרה"ת ר' יוסף יצחק בן מישאל ע"ה

יצחקוב

נלב"ע כ"א מרחשון ה'תשע"ג

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם

בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

ר' דורון הלוי שי' בן לאה

והת' שלום דוב בער שי' בן חנה

לרפואה שלימה וקרובה

ושיזכו להפיץ את בשורת הגאולה והגואל

מתוך בריאות נכונה ועשירות מופלגה

בטוב הנראה והנגלה

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לע"נ

ארי' לייב בן אבא ע"ה

פראגער

נלב"ע כ"ו תשרי ה'תשפ"ז

לרגל ה"שלושים"

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם

בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

אסתר מרים בת דבורה לאה

לרפואה שלימה וקרובה

ולאריכות ימים ושנים טובות

ושתזכה להפיץ את בשורת הגאולה והגואל

מתוך בריאות נכונה ועשירות מופלגה

בטוב הנראה והנגלה

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

החיילת ב"צבאות ה"י

שרה עטי' בת חי' מושקא תחי'

קדנר

לרגל הולדתה בש"פ נח, ו' מרחשון ה'תשפ"ז

ולזכות הורי'

ר' יהודה קלמן שי' וזוגתו מרת חי' מושקא תחי'

קדנר

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

הת' שלום מענדל בן חנה שרה
לרגל יום הולדתו, כ"א מרחשון
לשנת הצלחה בגשמיות וברוחניות
ויזכה להפיץ את בשורת הגאולה והגואל
מתוך בריאות נכונה ועשירות מופלגה
בטוב הנראה והנגלה
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לזכות

"דין נצח" מושלם

בקשר עם הנהלת ביהכנ"ס וביהמ"ד ובית מעשים טובים כפי רצונו הק' של

הוד עט"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ולזכות הגבאי הרה"ת ר' שניאור זלמן שי' ליפסקער

המסור ונתון לקיום רצונו הק' של נשיא דורנו משיח צדקנו

שיזכה לאריכות ימים ושנים טובות,

בריאות נכונה ועשירות מופלגה

ויזכה לקבל פני משיח צדקנו

כ"ק אדמו"ר שליט"א מי"ד ממ"ש

לזכות משפחות

שי וברק מיארה, יעקב ואסתר בן איון,

אלירן וחן חני זכריה, אושרי ורותם מלכה

שיחיו

להצלחה רבה ומופלגה

ושיזכו להפיץ את בשורת הגאולה והגואל

מתוך בריאות נכונה ועשירות מופלגה

בטוב הנראה והנגלה

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

הודעה ובקשה

בימים אלו שוקדים ב"מכון להפצת תורתו של משיח" להכין לדפוס את חמשת הכרכים של דברי משיח תשמ"ז*.

ובהזדמנות זו, הננו לפנות שוב לקהל אנ"ש והתמימים שיחיו, בבקשה כפולה ומכופלת:

אנא, מי שיש תח"י הנחות, ר"ד מחלוקת הדולרים או יומני בית חיינו וכיו"ב משנת תשמ"ז שטרם פורסמו, שלא ימנע בר, ויואיל לשגר את זה למערכת בהקדם הכי האפשרי, לתועלת עם ישראל הצמא לדבר ה'!

*

"ואשרי חלקם וגדול זכותם של כל אלו ושל יוצאי חלציהם שי' שהתעסקו וממשיכים להתעסק בהדפסת הספרים, ע"י סיוע בממונם, או טירחא בגופם וכיו"ב" (תרגום מ"דבר מלכות" ש"פ חוקת תנש"א - מוגה)

לתרומות והקדשות פנו בהקדם:

טל/וואצפ: 718-5603770 | אימייל: torasmoshiach@gmail.com

<https://bit.ly/torasmoshiach> | [https://cash.app/\\$torasmoshiach](https://cash.app/$torasmoshiach)

והעיקר - שנזכה לשמוע "דברי משיח" מפיו של משיח צדקנו כ"ק אדמו"ר שליט"א תיכף ומיד ממש!

"המכון להפצת תורתו של משיח"

(* הופיע כרך א' (ער"ה - כ"ה מרחשון). כרך ב' - בשלבי הכנה לדפוס

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

בינת משיח: עדכון

בכ"ב שבט תשפ"ו הוקמה מערכת
"בינת משיח" עבור חיפוש במאמרי
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
עם טכנולוגיית "בינת-על"
(בינה מלאכותית).

בימים אלו ניתוספו למאגר כל ספרי
דברי משיח שהופיעו עד עתה (28
כרכים) וג' כרכי תשרי בליובאוויטש,
ומידי יום מיתוספים עוד ספרים
מתורתו של משיח:

אגרות קודש, שיחות קודש, דבר מלכות ועוד!

לכניסה למערכת: Lubavitch.si

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,

חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

"לאלתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"

ובעגלא דידן יתגלה לעין כל

ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו מי"ד ממ"ש ממש!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו –

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א

בכל מושבותיהם

תיכף ומי"ד ממ"ש, נאָו!

נדפס בנדיבות v2vc fund

ע"י ולזכות

ר' מאיר וזוגתו מרת נעמי רבקה

בנם

ישראל הירש

ובנותיו

חסיא דבורה

נאוה בינה

שיחיו

קלאפמאן

קורל ספרינגס, פלורידה